

**Sprawozdanie
z działalności Zarządu
za 2018 rok**

**XXXIII
ZGROMADZENIE OGÓLNE**

**Związku Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej**

Warszawa, 25-26 kwietnia 2019 r.

Zarząd ZGW RP

Krzysztof Iwaniuk
Wiceprzewodniczący
Wójt Gminy Terespol

Stanisław Jastrzębski
Wiceprzewodniczący
Wójt Gminy Długosiodło

Marek Olszewski
Przewodniczący
Wójt Gminy Lubicz

Dariusz Strugała
Wiceprzewodniczący
Burmistrz Miasta i Gminy
Jaraczewo

Jacek Brygman
Członek
Wójt Gminy Cekcyn

Anna Grygierek
Członek
Burmistrz Miasta i Gminy
Strumień

Mirosław Lech
Członek
Wójt Gminy Korycin

Henryk Litka
Członek
Burmistrz Miasta i Gminy
Dolsk

Stanisław Longawa
Członek
Wójt Gminy Kłodzko

Andrzej Pyziak
Członek
Wójt Gminy Rudniki

Krzysztof Starczewski
Członek
Wójt Gminy
Rawa Mazowiecka

Komisja Rewizyjna

Dariusz Kubus
Członek
Wójt Gminy Andrespol

**Bogumiła
Lewandowska-Siwiek**
Członek
Wójt Gminy Baranów

Jacek Czarnecki
Przewodniczący
Wójt Gminy Chełmża

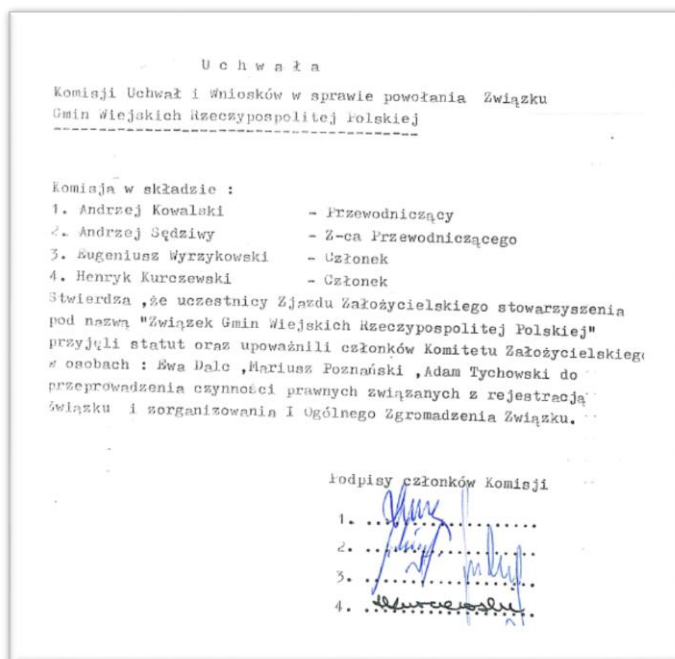
Agnieszka Wojda
Członek
Wójt Gminy
Kocierzew Południowy

Stefan Zawierucha
Członek
Wójt Gminy Marciszów

SPRAWOZDANIE – WSTĘP

W 2018 roku minęło 25 lat od reaktywowania działalności Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej. To okazja do refleksji nad głównym celem Związku, którego było i jest reprezentacja oraz działanie na rzecz rozwoju gmin z obszarami wiejskimi. Oceniając działania w krótkiej perspektywie czujemy niekiedy niedosyt, jednak dopiero w dłuższej perspektywie, mimo różnych przeciwności i ograniczeń, dostrzegamy zmianę oblicza gmin i poprawę warunków życia naszych mieszkańców. Pamiętamy równocześnie, że szereg gmin nie jest jeszcze na półmetku realizacji inwestycji gwarantujących podstawowe standardy usług publicznych. Jednocześnie rosną oczekiwania mieszkańców. W tym również zmieniają się warunki realizacji gminnych zadań oraz pojawiają się nowe wyzwania i to one wytyczają działania Związku na kolejne lata. Niezbędne jest w tym procesie solidarne współdziałanie całego środowiska, mówiącego jednym głosem. I to jest również wyzwanie dla członków i Związku w celu wzmacniania współpracy gmin z obszarami wiejskimi. Osiągaliśmy sukcesy i ponosiliśmy porażki ale uczciwie oceniając naszą działalność należałoby zadać sobie pytanie gdzie bylibyśmy jeżeli nie byłoby Związku? Niezrzeszone gminy nie powinny mieć dylematu „czy należeć?”, tylko zgodnie z naszą dewizą „Nic o nas bez nas”, zastanawiać się nad tym jak wspólnie działając być skuteczniejszym. Mimo wprowadzania przez parlament i rząd wielu rozwiązań wręcz utrudniających realizację

gminnych zadań oraz ciągnących się latami rozmów nad wprowadzeniem w życie naszych postulatów, nie znaczy, że powinniśmy z nich rezygnować. Sytuacje takie powinny wzmocnić konsolidację środowiska, zwiększać zaangażowanie w pracę Związku poprzez zbieranie nowych argumentów, poszerzanie kręgu sprzymierzeńców aby być gotowym do przeforsowania oczekiwanej zmiany, gdy pojawi się sprzyjający, dobry „klimat”.

Rok 2018 to była również 100 rocznica odzyskania niepodległości. Związek zorganizował okolicznościową wystawę i wydał rocznicową publikację aby podkreślić rolę samorządów lokalnych i organizacji je reprezentujących w budowie niepodległej Polski. Podobnie jak w okresie międzywojennym tak i w ostatnich 28 latach dostrzegamy wiele podobieństw. Choć inny był wymiar i zakres realizowanych zadań jednak priorytety pozostały niezmiennie. Oświata i inne usługi społeczne, drogi,

gospodarka wodna i odpadami, usługi administracyjne oraz inne usługi komunalne niestety permanentnie były i są niedofinansowane. Przez 14 lat w okresie międzywojennym i ostatnie 25 lat, zgodnie z zapisami przedwojennego statutu Związku, naszą rolą jest „rozwiniecie pracy samorządowej i podniesienie rozwoju gospodarczego i kulturalnego w gminach wiejskich, czuwanie nad obroną praw i interesów gmin, udzielanie im porady prawnej i informacyjnej, tudzież współdziałanie z gminami w zakresie działalności nad podniesieniem dobrobytu”.

Istotny wpływ na rytm i zakres działań Związku w 2018 roku miały wybory samorządowe, nieco ograniczając możliwości pełnego zaangażowania członków Zarządu i innych przedstawicieli gmin członkowskich. Niezależnie od tego współuczestniczyliśmy w opiniowaniu 436 projektów omawianych w ramach prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Wypowiadaliśmy się krytycznie między innymi na temat nowych zapisów w ustawie Prawo łowieckie, zmieniającej zasady szacowania szkód łowieckich. Działania nasze odniosły skutek i po dwóch miesiącach przyjęto zmianę przepisów. Również efektem wielu naszych wysiłków, bezpośrednich rozmów z Ministrem Środowiska, w listopadzie zaprezentowano nowy projekt ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Geologicznej, w który ujęto nasze uwagi. To tylko wycinek najistotniejszych zdarzeń, których rozwinięcie i inne działania podejmowane przez Związek przedstawiamy w dalszych częściach niniejszego sprawozdania.

Przewodniczący Związku w I i VII kadencji

XVII Kongres Gmin Wiejskich

XXXII ZGROMADZENIE OGÓLNE ZWIĄZKU

XXXII Zgromadzenie Ogólne odbyło się w dniach 19-20 czerwca 2018 r. w Poznaniu i było połączone z XVIII Kongresem Gmin Wiejskich i obchodami 25-lecia reaktywacji ZGW RP. W zgromadzeniu uczestniczyło ponad 400 delegatów i obserwatorów z gmin nieczłonkowskich. Przewodniczący Marek Olszewski przedstawił sprawozdanie z działalności Zarządu Związku za 2017 rok. Następnie Dariusz Strugała, skarbnik organizacji zreferował sprawozdanie z działalności finansowej. Delegaci jednogłośnie podjęli uchwałę w sprawie udzielenia absolutorium dla Zarządu za działalność w 2017 roku.

W kolejnych głosowaniach delegaci przyjęli uchwały w sprawie budżetu Związku na 2018 rok.

Kolejnym punktem programu była dyskusja merytoryczna. Omawiając zagadnienia związane z oświatą zaakcentowaliśmy potrzebę:

- pomocy finansowej w procesie przekształcania i wyposażaniu obiektów szkolnych w związku z wprowadzaniem nowego ustroju szkolnego,
- przygotowania nowego systemu finansowania zadań oświatowych, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, dostosowanego do obecnego systemu oświaty i wspierającego szkoły wiejskie i miejsko-wiejskie,
- zwiększenia ogólnych nakładów na oświatę w budżecie państwa.

W ramach dyskusji VAT-OZE podkreśliliśmy m.in. potrzebę zmiany stanowiska rządu w sprawie opodatkowania

podatkiem VAT realizowanych przedsięwzięć w sferze odnawialnych źródeł energii w ramach procedowanej w tym czasie przez Parlament zmiany ustawy o OZE lub też przyszłej nowelizacji ustawy problematyki VAT dotyczącej prosumentów. Delegaci odnieśli się również w

debacie do niezbędnych działań zwiększających i stabilizujących finansowanie gminnych zadań. Duże emocje wywołał temat obniżki wynagrodzenia samorządowców. Przewodniczący zaproponował przedstawienie tematu Prezydentowi RP w trakcie sesji plenarnej XVIII Kongresu Gmin Wiejskich. Uczestnicy Zgromadzenia dyskutowali również o sprawach związanych z trwałością granic gmin wiejskich i w efekcie wypracowali propozycje zmian, będą mogły uchronić wiele gmin przed nieuzasadnioną „aneksją terytorialną”.

Podsumowaniem dyskusji merytorycznej było przyjęcie wniosków złożonych przez delegatów oraz stanowisk:

- w sprawie oświaty
- w sprawie finansów samorządów w świetle proponowanych zmian w ustawie o finansach publicznych ze szczególnym uwzględnieniem art. 243
- w sprawie zmian prawa dotyczącego podziału i zmiany granic gmin
- w sprawie podatku VAT w realizacji przedsięwzięć w sferze odnawialnych źródeł energii (OZE)

POSIEDZENIA ZARZĄDU i KOMISJI REWIZYJNEJ W 2018 r.

Członkowie Zarządu i Komisji Rewizyjnej ZGW RP (VII kadencja)

<i>LP</i>	<i>Imię</i>	<i>Nazwisko</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Gmina</i>	<i>Województwo</i>
ZARZĄD ZGWRP - VII kadencja					
1	Marek	Olszewski	Przewodniczący	Lubicz	kujawsko-pomorskie
2	Krzysztof	Iwaniuk	Wiceprzewodniczący	Terespol	lubelskie
3	Stanisław	Jastrzębski	Wiceprzewodniczący	Długosiodło	mazowieckie
4	Dariusz	Strugała	Wiceprzewodniczący Skarbnik	Jaraczewo	wielkopolskie
5	Jacek	Brygman	Członek Zarządu	Cekcyn	kujawsko-pomorskie
6	Anna	Grygierek	Członek Zarządu	Strumień	śląskie
7	Mirosław	Lech	Członek Zarządu	Korycin	podlaskie
8	Henryk	Litka	Członek Zarządu	Dolsk	wielkopolskie
9	Stanisław	Longawa	Członek Zarządu	Kłodzko	dolnośląskie
10	Andrzej	Pyziak	Członek Zarządu	Rudniki	opolskie
11	Krzysztof	Starczewski	Członek Zarządu	Rawa Mazowiecka	łódzkie
KOMISJA REWIZYJNA ZGWRP - VII kadencja					
1.	Jacek	Czarnecki	Przewodniczący	Chełmża	kujawsko-pomorskie
2.	Dariusz	Kubus	Członek Komisji Rewizyjnej	Andrespol	łódzkie
3.	Bogumiła	Lewandowska-Siwiek	Członek Komisji Rewizyjnej	Baranów	wielkopolskie
4.	Agnieszka	Wojda	Członek Komisji Rewizyjnej	Kocierzew Południowy	łódzkie
5.	Stefan	Zawierucha	Członek Komisji Rewizyjnej	Marciszów	dolnośląskie

ZARZĄD ZWIĄZKU

W 2018 roku odbyło się 7 posiedzeń Zarządu Związku:

<i>Lp</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>data</i>	<i>miejsce spotkania</i>
1	Posiedzenie Zarządu ZGW RP	2018.01.23-24	Leszno /k.Błonia
2	Posiedzenie Zarządu ZGW RP	2018.03.14	Warszawa
3	Posiedzenie Zarządu ZGW RP	2018.05.30	Warszawa
4	Wspólne posiedzenie Zarządu i Komisji Rewizyjnej ZGW RP	2018.06.28-29	Polanica-Zdrój
5	Posiedzenie Zarządu ZGW RP	2018.09.18-19	Wiązowna
6	Posiedzenie Zarządu ZGW RP	2018.11.26-27	Warszawa
7	Posiedzenie Zarządu ZGW RP	2018.12.13-14	Poznań

Informacja o podjętych działaniach Zarządu ZGWRP w sprawie stanowisk i wniosków przyjętych i zgłoszonych na XXXII Zgromadzeniu Ogólnym ZGWRP (załącznik nr 1).

Kluczowe stanowiska i opinie ZGW RP przyjęte w 2018 r.

- Opinia na temat propozycji zawartej w prezentacji ekspertów Banku Światowego.
Związek przedstawił zastrzeżenia do proponowanej koncepcji, podkreślając, że do oceny proponowanych zmian niezbędne są symulacje pokazujące ich wpływ na zmiany finansowania gmin. Niedopuszczalna jest również zmiana, która by uszczuplała dotychczasowe dochody gmin.
- Stanowisko Zarządu Związku w sprawie rządowego projektu ustawy o Funduszu Dróg Samorządowych.
Jest to wyjście naprzeciw postulatów Związku o zwiększenie wsparcia finansowania budowy dróg samorządowych. Jednak przedstawiliśmy zastrzeżenia co do trybu konsultacji i procesowania projektu. Przedstawiliśmy również szereg uwag i propozycji związanych z kryteriami i wyborem projektów do finansowania.
- Opinia Zarządu ZGW RP w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw.
Mimo dostrzeganej potrzeby noweli ustawy, to oceniliśmy projekt z sierpnia 2018 r. negatywnie. Jednak przedstawiliśmy w opinii wiele uwag i propozycji. Część z nich została ujęta w kolejnych wersjach projektu ustawy.
- Wspólne wystąpienie Strony Samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w sprawie obniżenia wynagrodzenia samorządowców pochodzących z wyboru i powołania.
Wyraziliśmy zdecydowany sprzeciw zarówno do propozycji jak i sposobu wprowadzonej zmiany. Wyraziliśmy to poprzez zgłoszenie zastrzeżeń w Komitecie Monitorującym dot. przestrzegania Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego. W oparciu o ekspertyzy o niekonstytucyjności tego rozwiązania wystosowaliśmy wniosek do Prezydenta o podjęcie przez Niego inicjatywy skierowania sprawy do Trybunału Konstytucyjnego. Podkreśliliśmy tę sprawę przy obecności Prezydenta RP na XVIII Kongresie Gmin Wiejskich.
- Stanowisko Kongresu w sprawie wyzwań dla rozwoju obszarów wiejskich.
Zaakcentowaliśmy w nim m.in. pilną potrzebę opracowania oraz krajowej polityki wiejskiej oraz zastosowanie w programach wspierających rozwój obszarów wiejskich takich instrumentów finansowych, które realnie wpłyną na zmniejszenie dysproporcji w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej pomiędzy obszarami wiejskimi a miejskimi, w tym utworzenie krajowego Funduszu Rozwoju Polskiej Wsi.
- Stanowiska XXXII Zgromadzenia Ogólnego Związku Gmin Wiejskich 19 czerwca 2018 r.
 - w sprawie oświaty,
 - w sprawie finansów,
 - w sprawie granic,
 - w sprawie zmiany podatku VAT-OZE.

- Stanowisko Strony Samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w sprawie stanu przygotowań do wyborów samorządowych w 2018r.

Wspólnie zaakcentowaliśmy możliwe problemy związane z przeprowadzeniem wyborów samorządowych (m.in. rekrutacja urzędników wyborczych, brak porozumień o zakresie i finansowaniu zadania zleconego, nie do zrealizowania w czasie przygotowania do transmisji i rejestracji wyborów). Część tych postulatów została przyjęta, m.in. zrezygnowano z transmisji i rejestracji wyborów.

- Stanowisko Strony Samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w sprawie proponowanych zmian w art. 243 ustawy o finansach publicznych

W stanowisku tym ze zrozumieniem przyjęliśmy pakiet propozycji zmian w art. 243 ustawy o finansach publicznych. Zaproponowaliśmy jednak o wykreślenie z ustawy lub przesunięcie w czasie poszerzenia katalogu instrumentów dłużnych o niestandardowe instrumenty finansowania co najmniej do zakończenia obecnej perspektywy finansowej UE oraz negatywnie zaopiniowaliśmy propozycję wyłączenia planowanych przychodów ze sprzedaży mienia komunalnego, przy ustalaniu limitu zobowiązań. Ostatecznie w tym zakresie udało się przesunąć wejście w życie tego zapisu od 2025 roku.

- Opinia ZGW RP na temat projektu ustawy o zmianie ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem społeczności lokalnej.

Związek poparł proponowane rozwiązania, szczególnie związane z wydłużaniem terminów uzupełnień wniosków.

- Poparcie propozycji Drawska Pomorskiego i Złocienica w sprawie gminy Ostrowice.

Związek mocno się zaangażował w działania łagodnego, akceptowalnego przez wszystkich zainteresowanych problemu gminy Ostrowice. Poparliśmy propozycje gmin Złocieniec i Drawsko Pomorskie, podkreślając, że przyjęte rozwiązania nie mogą odbyć się

kosztem tych gmin. Uczestniczyliśmy również w spotkaniach związanych z tą sprawą, m.in. z ministrem Pawłem Szefernakerem oraz Rzecznikiem Praw Obywatelskich.

- Opinia ZGW RP w sprawie poselskiego projektu zmiany ustawy Prawo wodne.

Pozytywnie oceniliśmy projekt zmian, które umożliwią kontynuowanie postępowań wszczętych przed wejściem nowego Prawa wodnego w zakresie decyzji o środowiskowych, itp.

- Stanowisko ZGW RP w sprawie prawa łowieckiego.

Negatywnie oceniliśmy projekt z lutego 2018 roku, z uwagi na narzucenie gminom nowych obowiązków i związanych z nimi kosztami dotyczącymi szacowania szkód łowieckich (w tym nie do przyjęcia była również forma angażowanie w tym procesie sołtysów). Niestety mimo naszych różnych form oddziaływania na parlamentarzystów projekt został przyjęty. Nie poprzestaliśmy na tym i dalej podejmowaliśmy różne inicjatywy mające na celu zmianę przepisów. Działania te okazały się skuteczne po dwóch miesiącach ustawa została zmieniona i zdjęto ten obowiązek z gmin.

- Opinia ZGW RP dotycząca projektu zmiany ustawy o pomocy społecznej.

Negatywnie zaopiniowaliśmy projekt z uwagi na możliwe dodatkowe obciążenie budżetów gmin.

- Opinia ZGW RP dotycząca ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw.
W opinii podkreśliśmy wymóg zabezpieczenia dodatkowych środków na planowane zmiany, negatywnie odnieśliśmy się do obowiązku czipowania bezpiecznych psów i kotów, podkreślając, że należy, postulowany od dawna przez Związek, wprowadzić taki obowiązek przez właścicieli psów i kotów i utworzenie nieodpłatnego dla gmin centralnego rejestru. Negatywnie również zaopiniowaliśmy w przedstawionej formie zakaz hodowli zwierząt futerkowych.
- Stanowisko ZGW RP w sprawie projektu ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej.
Nawiązując do wcześniej podjętych prac, ekspertyzy, akcji wspólnych wystąpień gmin popierających stanowisko Związku, konsekwentnie wyrażaliśmy negatywne stanowisko w sprawie obniżenia wpływów z opłaty eksploatacyjnej do gmin. Ostatecznie w wyniku również bezpośrednich rozmów z Ministrem Środowiska, resort w listopadzie w nowej wersji projektu zrezygnował z tego zapisu.
- Opinia ZGW RP w sprawie poselskiego projektu ustawy o świadomej prokreacji.
Wnieśliśmy do projektu uwagi o doprecyzowaniu zakresu zadań i wskazania źródeł ewentualnych dodatkowych obciążeń dla gmin.
- Wspólne wystąpienie Strony Samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w sprawie podwyżek energii elektrycznej.
Strona samorządowa w grudniu wystąpiła o pilne podjęcie przez Rząd tematu gwałtownego wzrostu cen energii. Przedstawiciele Rządu zobowiązali się do przyjęcia regulacji łagodzących wzrost cen i powołanie zespołu w sprawie wzrostu cen energii elektrycznej dla samorządów.

Stanowiska i wnioski ze Zgromadzenia i Kongresu były omawiane a ich realizacja monitorowana na kolejnych posiedzeniach Zarządu. Zostały rozesłane do Prezydenta RP, Marszałków Senatu i Sejmu, Premiera, ministrów zajmujących się zagadnieniami ujętymi w stanowiskach; podobnie do przewodniczących komisji senackich i sejmowych. Postulaty zawarte w stanowiskach i wnioskach były podnoszone przez przedstawicieli ZGWRP w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego i innych właściwych gremiów. Wszystkie stanowiska zostały rozpropagowane przez media samorządowe a także opublikowane na www.zgwrp.pl i związkowym facebooku.

Stałym elementem prac i posiedzeń Zarządu był przegląd procesu legislacyjnego projektów istotnych dla samorządów z obszarami wiejskimi.

Podpisanie umowy o współpracy pomiędzy ZGWRP a programem „Niepodległa”

Realizowane to jest w formie kilkudziesięciostronicowego na bieżąco aktualizowanego opracowania pt. „Wykaz kluczowych aktywności ZGWRP w zakresie prawodawstwa.”

Ważnymi i mocno angażującymi czasowo obszarami aktywności członków Zarządu były udziały w pracach ponad 130 różnych gremiów (wykaz instytucji jest wymieniony w załączniku nr 4) oraz udział w licznych konferencjach i spotkaniach wzmacniających pozycję Związku i wspierających naszą organizację w realizowaniu naszych celów.

Wzmocniona również została pozycja i wizerunek Związku poprzez udzielenie kilkudziesięciu patronatów wydarzeniom sportowym, konkursom, kongresom i konferencjom.

KOMISJA REWIZYJNA

W 2018 roku odbyły się 3 posiedzenia Komisji Rewizyjnej:

<i>lp</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Data</i>	<i>miejsce spotkania</i>
1	Posiedzenie Komisji Rewizyjnej ZGW RP	2018.04.12	Poznań
2	Wspólne posiedzenie Komisji Rewizyjnej i Zarządu ZGW RP	2018.06.28-29	Polanica Zdrój
3	Posiedzenie Komisji Rewizyjnej ZGW RP	2018.12.05	Poznań

W trakcie posiedzeń Komisja Rewizyjna przeprowadziła kontrolę w następujących obszarach:

- doraźne kontrole finansowe,
- realizacja przychodów i dochodów w 2017 roku oraz opracowanie wniosku o udzielenie absolutorium dla Zarządu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
- opracowanie sprawozdania z prac Komisji Rewizyjnej,

Posiedzenie Komisji Rewizyjnej w biurze ZGWRP

- realizacja uchwał i wniosków XXXII Zgromadzenia Ogólnego ZGWRP, stanowisk XVIII Kongresu Gmin Wiejskich oraz ocena Zgromadzenia i Kongresu
- analiza stanu członków ZGWRP,
- realizacja budżetu na 31.10.2018 r.,
- analiza wpływu składek członkowskich,
- opracowanie planu pracy na 2019 rok,
- omówienie działań pracy Komisji Rewizyjnej ZGWRP w kadencji 2015-2019,
- omówienie pracy Zarządu Związku Gmin Wiejskich RP w kadencji 2015-2019.

PRACE CZŁONKÓW ZARZĄDU ZGW RP W KOMISJI WSPÓLNEJ RZĄDU I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego Związek był reprezentowany przez Marka Olszewskiego oraz Krzysztofa Iwaniuka, którzy wraz z 13 innymi przedstawicielami Związku współuczestniczyli w pracach zespołów roboczych KWRiST (zestawienie poniżej). W 2018 roku odbyło się 12 posiedzeń plenarnych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego a 13 razy sprawy uzgadniano w trybie obiegowym. Pomiedzy posiedzeniami plenarnymi pracowały zespoły robocze KWRiST; w 2018 roku zostało przeprowadzonych 93 posiedzeń roboczych zespołów KWRiST i dodatkowo 37 razy w trybie obiegowym; przedmiotem obrad plenarnych Komisji było 436 punktów. Przyjmując, że wcześniej były one przedmiotem prac w ramach poszczególnych zespołów, to łącznie daje to sumę 1086 punktów omawianych w trybie obiegowym, zespołach i na posiedzeniach plenarnych KWRiST. Poniższe zestawienie pokazuje skalę niezbędnego z naszej strony zaangażowania i przygotowania do prac w KWRiST, a należy podkreślić, że stanowi to tylko wycinek pracy członków Zarządu, Rady Regionalnej i innych przedstawicieli Związku udzielających się w pracy naszej organizacji.

Skład przedstawicieli ZGW RP w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego:

Lp.	Zespół KWRiST	Imię	Nazwisko	Funkcja w ZGW RP	Funkcja w KWRiST
1	Przedstawiciel ZGW RP - posiedzenia plenarne	Marek	Olszewski	Przewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Lubicz	członek
2	Przedstawiciel ZGW RP - posiedzenia plenarne	Krzysztof	Iwaniuk	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Terespol	członek
Zespoły robocze KWRiST					
3	Zespół ds. Współpracy Międzynarodowej	Leszek	Świątalski	Sekretarz Generalny ZGW RP	członek
4	Zespół ds. Współpracy Międzynarodowej	Jerzy	Zająkała	Wójt Gminy Lubianka	zastępca
5	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	Krzysztof	Iwaniuk	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Terespol	członek
6	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	Halina	Kowalkowska	Wójt Gminy Gruta	zastępca
7	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	Marek	Olszewski	Przewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Lubicz	współprzewodniczący strony samorządowej
8	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	Anna	Grygierek	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Strumienia	zastępca
9	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	Stanisław	Jastrzębski	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Długosiodło	członek
10	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	Krzysztof	Starczewski	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Rawa Mazowiecka	zastępca
11	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	Edward	Trojanowski	Zastępca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek
12	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	Henryk	Litka	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Miasta i Gminy Dolsk	zastępca
13	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	Andrzej	Pyziak	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Rudniki	członek
14	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	Stanisław	Longawa	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Kłodzko	zastępca
15	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	Mirosław	Lech	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Korycin	członek
16	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	Dariusz	Strugała	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Jaraczewo	zastępca
17	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	Paweł	Tomczak	Dyrektor Biura ZGW RP	członek
18	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	Stanisław	Longawa	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Kłodzko	zastępca
19	Zespół ds. Ustrojowych	Dariusz	Strugała	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Jaraczewo	członek
20	Zespół ds. Ustrojowych	Jacek	Brygman	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Cekcyn	zastępca

21	Zespół ds. Funkcjonalnych Obszarów Miejskich i Metropolitalnych	Henryk	Litka	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Miasta i Gminy Dolsk	członek
22	Zespół ds. Funkcjonalnych Obszarów Miejskich i Metropolitalnych	Edward	Trojanowski	Zastępca Sekretarza Generalnego ZGW RP	zastępca

Statystyka prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w 2018 r:

Lp	Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego / Zespoły	data spotkania	l. pkt	uwagi	pkt ogółem
1	KWRiST	2018.01.22	1	tryb obiegowy	
2	Posiedzenie plenarne	2018.01.31	27		
3	KWRiST	2018.02.08	1	tryb obiegowy	
4	Posiedzenie plenarne	2018.02.21	20		
5	KWRiST	2018.03.08	1	tryb obiegowy	
6	KWRiST	2018.03.14	1	tryb obiegowy	
7	Posiedzenie plenarne	2018.03.28	43		
8	KWRiST	2018.04.04	1	tryb obiegowy	
9	KWRiST	2018.04.13	1	tryb obiegowy	
10	KWRiST	2018.04.14	1	tryb obiegowy	
11	Posiedzenie plenarne	2018.04.25	26		
12	Posiedzenie plenarne	2018.05.30	44		
13	Posiedzenie plenarne	2018.06.25	35		
14	KWRiST	2018.07.11	1	tryb obiegowy	
15	Posiedzenie plenarne	2018.07.17	26		
16	KWRiST	2018.08.01	1	tryb obiegowy	
17	KWRiST	2018.08.03	3	tryb obiegowy	
18	Posiedzenie plenarne	2018.08.28	49		
19	Posiedzenie plenarne	2018.09.26	47		
20	KWRiST	2018.10.15	1	tryb obiegowy	
21	KWRiST	2018.10.17	1	tryb obiegowy	
22	KWRiST	2018.10.25	1	tryb obiegowy	
23	KWRiST	2018.10.26	1	tryb obiegowy	
24	Posiedzenie plenarne	2018.10.30	30		
25	Posiedzenie plenarne	2018.11.28	41		
26	Posiedzenie plenarne	2018.12.19	32		
	ogółem pkt porządku obrad		436		436
1	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.01.23	5		
2	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.02.20	6	5 pkt wspólne ze SI	
3	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.04.17	4		
4	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.05.22	11		
5	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.05.28	1	tryb obiegowy	
6	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.06.19	6		
7	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.08.27	3	tryb obiegowy	
8	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.09.24	3	tryb obiegowy	
9	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.10.16	7		
10	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.10.25	1	tryb obiegowy	
11	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.11.16	9		
12	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2018.11.23	1	tryb obiegowy	
	ogółem pkt porządku obrad		57		57
1	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.01.24	10		
2	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.02.14	8		
3	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.03.06	4		
4	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.03.20	12		
5	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.04.17	9		
6	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.05.22	8		
7	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.06.13	4		
8	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.07.11	12		
9	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.07.25	2		

Lp	Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego / Zespoły	data spotkania	l. pkt	uwagi	pkt ogółem
10	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.08.21	8		
11	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.08.24	1	tryb obiegowy	
12	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.09.18	7		
13	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.10.23	5		
14	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.11.06	1		
15	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.11.20	5		
16	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2018.12.12	7		
ogółem pkt porządku obrad			103		103
1	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.01.22	11		
2	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.02.19	3		
3	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.03.26	23		
4	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.04.16	10		
5	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.05.21	14		
6	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.06.18	27		
7	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.07.09	6		
8	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.08.27	16		
9	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.09.17	19		
10	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.10.22	15		
11	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.11.19	13		
12	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2018.12.10	12		
ogółem pkt porządku obrad			169		169
1	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.01.09	1	tryb obiegowy	
2	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.01.23	7		
3	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.02.13	7		
4	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.03.13	13		
5	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.04.16	7		
6	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.05.15	15		
7	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.05.28	2	tryb obiegowy	
8	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.06.12	9		
9	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.07.11	14		
10	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.08.22	19		
11	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.08.31	1	tryb obiegowy	
12	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.09.05	1		
13	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.09.13	1	tryb obiegowy	
14	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.09.19	15		
15	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.10.02	2		
16	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.10.15	1	tryb obiegowy	
17	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.10.17	7		
18	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.11.14	14		
19	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2018.12.12	7		
ogółem pkt porządku obrad			143		143
1	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2018.01.16	5		
2	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2018.02.15	1	tryb obiegowy	
3	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2018.03.07	1	tryb obiegowy	
4	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2018.04.13	3		
5	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2018.05.17	1	tryb obiegowy	

Lp	Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego / Zespoły	data spotkania	l. pkt	uwagi	pkt ogółem
6	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2018.08.20	2	tryb obiegowy	
7	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2018.08.24	1	tryb obiegowy	
8	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2018.09.21	5		
9	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2018.11.15	2	tryb obiegowy	
10	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2018.11.26	1	tryb obiegowy	
11	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2018.12.10	4		
	ogółem pkt porządku obrad		26		26
1	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.01.29	6		
2	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.02.20	5	posiedzenie wspólne z Zesp. Administracji	
3	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.03.23	6		
4	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.04.04	4		
5	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.05.14	2		
6	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.05.28	2		
7	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.05.29	3		
8	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.06.21	7		
9	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.08.03	9		
10	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.08.27	7		
11	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.09.12	3		
12	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.09.24	5		
13	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.10.15	7		
14	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.11.12	1	tryb obiegowy	
15	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.12.06	7		
16	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2018.12.18	4		
	ogółem pkt porządku obrad		78		78
1	Zespół ds. Statystyki Publicznej	2018.07.27	1	tryb obiegowy	
2	Zespół ds. Statystyki Publicznej	2018.08.03	1	tryb obiegowy	
	ogółem pkt porządku obrad		2		2
1	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2018.01.26	1	tryb obiegowy	
2	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2018.02.08	2		
3	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2018.03.21	6		
4	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2018.04.24	6		
5	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2018.05.21	4		
6	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2018.06.15	9		
7	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2018.08.22	6		
8	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2018.09.13	8		
9	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2018.10.29	8		
10	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2018.11.20	6		
11	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2018.12.18	6		
	ogółem pkt porządku obrad		62		62
1	Zespół ds. Ustrojowych	2018.03.27	4		
2	Zespół ds. Ustrojowych	2018.04.16	2		
3	Zespół ds. Ustrojowych	2018.07.11	2		
4	Zespół ds. Ustrojowych	2018.10.26	1	tryb obiegowy	
5	Zespół ds. Ustrojowych	2018.12.19	1		
	ogółem pkt porządku obrad		10		10
	Ogółem pkt porządku obrad				1086
	Ogółem liczba posiedzeń				93
	Ogółem liczba posiedzeń (+ obieg)				130

SPRAWY CZŁONKOWSKIE

W 2018 roku kontynuowaliśmy wzmocnienie struktur Związku poprzez intensywne działania związane z pozyskiwaniem nowych członków. Efektem było podjęcie uchwał o przystąpieniu do Związku 10 gmin. To głównie efekt docenienia przez te gminy naszych działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Niemalże znaczenie ma również zaangażowanie naszych członków, bezpośrednie spotkania w gminach, zaproszenia obserwatorów na Zgromadzenia Związku, organizacja spotkań regionalnych. Wszystkim zaangażowanym w te działania gorąco dziękujemy.

Stan liczby członków Związku na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił 622 gminy (**załącznik 2 i 3**). W 2018 roku nastąpiło wygaśnięcie członkostwa 4 gmin. Wystąpienia są głównie efektem niezastosowania się do zapisów statutowych i nieinformowania o zamiarze wystąpienia ze Związku lub dokonanie tego w przededniu przyjęcia uchwały, nie dając możliwości na wyjaśnienie przyczyny tych decyzji i na konstruktywny dialog. Kolejny rok pokazuje, że działania te są bardzo skuteczne, w 2018 roku o zamiarze wystąpienia ze Związku poinformowało nas 6 gmin. Po podjęciu rozmów, czasami bezpośrednich, siłą argumentów przedstawionych w dedykowanych opracowaniach, przygotowanych przez biuro ZGWRP i przy wsparciu naszych członków sąsiadujących z tymi gminami, odstąpiły one od decyzji o rezygnacji z członkostwa w ZGWRP. Poprzez te działania podobnie jak w 2017 roku, również w 2018 roku jedna gmina, która pierwotnie podjęła uchwałę o wystąpieniu, w tym samym roku podjęła kolejną uchwałę o przystąpieniu do Związku.

Podstawą konsolidacji gmin członkowskich są nasze działania, jednak w przypadku gmin mniej zaangażowanych (co skutkuje zamiarem wystąpienia z naszych szeregów), doprecyzowanie zapisów statutowych i dopracowywanie procedur postępowania w tych sytuacjach sprawia, że skutecznie udaje się zminimalizować decyzje o rezygnacji gmin z udziału w pracach Związku.

Gminy, które wstąpiły do ZGWRP w 2018 r.

lp	Województwo	Powiat	Gmina	rodzaj
1	dolnośląskie	jaworski	Wądroże Wielkie	gm. w.
2	dolnośląskie	średzki	Środa Śląska	gm. m-w.
3	łódzkie	piotrkowski	Łęki Szlacheckie	gm. w.
4	mazowieckie	ostrołęcki	Olszewo-Borki	gm. w.
5	mazowieckie	ostrowski	Małkinia Górna	gm. w.
6	świętokrzyskie	opatowski	Baćkowice	gm. w.
7	warmińsko-mazurskie	ełcki	Stare Juchy	gm. w.
8	warmińsko-mazurskie	giżycki	Giżycko	gm. w.
9	zachodniopomorskie	kołobrzeski	Ustronie Morskie	gm. w.
10	zachodniopomorskie	sławieński	Darłowo	gm. w.

Gminy, które wystąpiły z ZGWRP w 2018 r.

lp	Województwo	Powiat	Gmina	rodzaj
1	małopolskie	dąbrowski	Bolesław	gm. w.
2	pomorskie	bytowski	Parchowo	gm. w.
3	śląskie	częstochowski	Lelów	gm. w.
4	świętokrzyskie	buski	Tuczępy	gm. w.

KONGRESY, OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIA

XVIII Kongres Gmin Wiejskich

Po zakończeniu obrad XXXII Zgromadzenia Ogólnego Związku, uczestnicy kontynuowali dyskusję w ramach XVIII Kongresu Gmin Wiejskich połączonego z obchodami 25 - lecia reaktywacji ZGW RP. W Kongresie uczestniczyło ponad 700 osób, przedstawiciele administracji publicznej, świata polityki oraz nauki. Najważniejszy cel wydarzenia to niezmiennie potrzeba jednoczenia sił gmin z obszarami wiejskimi. Tradycyjnie pierwszego dnia, tak jak w latach ubiegłych integralnymi częściami Kongresu były: IV Forum Skarbników Gmin Wiejskich oraz II Forum Radnych i Przewodniczących Rad Gmin Wiejskich. Są to już uznane spotkania, wychodzące naprzeciw oczekiwaniom sygnalizowanym z gmin wiejskich. Ich celem jest pogłębienie wiedzy, nawiązanie współpracy i wypracowanie rekomendacji przyjętych następnie przez wszystkich uczestników Kongresu. Drugiego dnia gośćmi specjalnymi Kongresu byli: Prezydent Andrzej Duda i Przewodniczący Europejskiego Komitetu Regionów Karl-Heinz Lambertz. W swoim wystąpieniu Prezydent nawiązał do zaakcentowanych na kongresie rocznic. „Polska wieś ma wielkie zasługi dla historii Polski - podkreślił. Przypomniał, że chłopci brali udział w kolejnych powstaniach narodowych, w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 roku, w II wojnie światowej, a także byli częścią podziemia niepodległościowego w czasach PRL.

"To jest właśnie wielka zasługa polskiej wsi. To być może właśnie dzięki uporowi i niezłomności polskich chłopów nie udało się w Polsce w pełni wprowadzić komunizmu. Nie udało się kolektywizacja, bo polski rolnik nie oddał ziemi, nie udało się dechrystianizacja, bo polski rolnik nie oddał swoich wartości. Stał przy wierze przodków, przy tradycji, i nie pozwolił sobie jej wyrzeć. To wreszcie polski rolnik niezłomnie stanął do wielkiego ruchu Solidarności" - powiedział Prezydent.

Jak dodał, dla wsi okres przemian po 1989 r. był trudny i pełny dramatów; bezrobocie, nędza, nałogi i często przedwczesna śmierć były przez te lata udziałem polskiej wsi. Jednocześnie wyraził przekonanie, że decentralizacja poprzez odnowienie samorządu terytorialnego była tym elementem zmian ustrojowych, "który udał się i który dzisiaj przynosi pozytywne owoce".

Prezydent. Andrzej Duda przekonywał też do idei referendum konsultacyjnego w sprawie zmian w konstytucji. Podkreślił, że chciałby, by w konstytucji znalazły się też zapisy o szczególnej ochronie polskiego rolnictwa i bezpieczeństwa żywnościowego, jakie polskiemu państwu zapewnia polska wieś i produkcja realizowana przez

polskich rolników.

Odnosząc się do postulatów ujętych w stanowiskach Zgromadzenia i Kongresu Prezydent zapewnił, że zmiany w prawie samorządowym zostaną wypracowane. Przypomniał, że to w Kancelarii Prezydenta RP działa zespół, który przygotowuje projekty takich zmian. Odnosił się

również do sprawy obniżenia wynagrodzeń części pracowników samorządowych, że zleci analizę prawną tej zmiany.

Przewodniczący Związku Gmin Wiejskich RP Marek Olszewski zaproponował, by Prezydent rozważył możliwość włączenia do zestawu pytań referendum takiego, czy Senat RP powinien stać się izbą samorządową. "To nie jest nowa propozycja, ona pojawiła się także w projekcie konstytucji autorstwa PiS. Wydaje się, że w procesie stanowienia prawa przydałby się głos decyzyjny takiego gremium, które wie, jak prawo działa w rzeczywistości, w naszych lokalnych wspólnotach, w konkretnych sytuacjach, których często, przy pomocy obecnie obowiązującego prawa, nie sposób rozstrzygać" – powiedział.

Przewodniczący Marek Olszewski przypomniał, że obecnie w ZGW RP jest 620 gmin. "To wciąż za mało, ale to ok. 40 proc. wszystkich gmin wiejskich w Polsce. To idea samorządności, którą szanujemy, którą rozumiemy skłania nas do tego, by nie szczędzić sił, by samorządność w Polsce, by najbardziej żywotne interesy mieszkańców naszych wsi były odpowiednio reprezentowane. By w tworzonych aktach prawnych głos gmin wiejskich był zauważany, słyszany" - zaznaczył. Jak podkreślił, zmieniająca i rozwijająca się wieś potrzebuje odrębnej, kierowanej do niej polityki. "Tak, jak pojawiła się polityka miejska - jak mówi się w tej chwili o specjalnym programie dla małych miasteczek - tak potrzebna jest polityka wiejska - specjalna, dostosowana do warunków aktualnych obszarów wiejskich. W naszym wspólnym – władz centralnych

i samorządów – interesie jest szukać recept i znajdować lekarstwa na bolączki naszego codziennego życia” – zaznaczył Marek Olszewski Przewodniczący ZGW RP.

Gościem Kongresu była też Minister Edukacji Narodowej Anna Zalewska. Podziękowała samorządowcom "nie tylko za współpracę, która nie zawsze jest łatwa", ale również za pierwszy etap reformy edukacji. Podkreśliła, że na samorządowcach spoczywa bardzo ważne zadanie i duża odpowiedzialność. "Parlamentarzyści czasami nie czują oddechu swojego wyborcy tak, jak wy na co dzień. Wyborcy dobrze wiedzą, gdzie mieszkacie, codziennie spotykacie się w różnych miejscach, wysłuchujecie ich skarg i wniosków. To rzeczywiście ogromna odpowiedzialność i tej odpowiedzialności również gratuluję" – powiedziała.

Przy udziale zaproszonych przedstawicieli rządu i instytucji europejskich, w tym Przewodniczącego Europejskiego Komitetu Regionów Karla-Heinza Lamberta, omawiano także strategiczne zagadnienia związane z rozwojem obszarów wiejskich i tworzeniem warunków do jego realizacji. Przewodniczący Lambert przedstawił pierwsze reakcje Komitetu Regionów na propozycje budżetowe Komisji Europejskiej na lata 2021-2027. Zaapelował o poparcie deklaracji sojuszu #CohesionAlliance mającej na celu uwzględnienie obszarów wiejskich w polityce spójności na nadchodzące lata. Zwrócił się do Kongresu Gmin Wiejskich RP o podjęcie działań w tym zakresie wobec polskiego rządu. Zapewnił, że Komitet Regionów broni lepszej przyszłości dla obszarów wiejskich i chce mieć wpływ na regulacje polityki spójności Unii Europejskiej.

Wyróżnieni honorową odznaką Związku Gmin Wiejskich

Podczas uroczystości po raz pierwszy wręczono odznaczenie – Złoty Laur Małych Ojczyzn: Adamowi Tychowskiemu, Mariuszowi Poznańskiemu i Redakcji "Wspólnoty". Przyznano też Honorowe Odznaki Związku Gmin Wiejskich za zasługi dla samorządu terytorialnego. Otrzymali je: Tomasz Bystroński, Jerzy Zająkała, Ewa Dalc, Andrzej Sędziwy, Janusz

Bodziacki, Eugeniusz Wyrzykowski.

Gośćmi Kongresu byli również między innymi: Ryszard Zarudzki Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Andżelika Moździanowska Sekretarza Stanu w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju, Paweł Mucha Zastępca Szefa Kancelarii Prezydenta RP, Andrzej Maciejewski Przewodniczący Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, Marek Woźniak Marszałek Województwa Wielkopolskiego, Zbigniew Hoffmann Wojewoda Wielkopolski, Jacek Protas Poseł na Sejm RP, Piotr Florek Senator RP.

Na zakończenie XVIII Kongresu Gmin Wiejskich zostało przyjęte stanowisko w sprawie wyzwań dla rozwoju obszarów wiejskich.

O Kongresie w mediach informowali m.in.:

TVP Poznań, Polsat News, TVN 24, Rzeczpospolita, Gazeta Samorządu i Administracji, Wspólnota, Serwis Samorządowy PAP, Serwis Administracyjno-Samorządowy.

Spotkania regionalne

W 2018 roku kontynuowane były spotkania regionalne, jednak mając na uwadze organizację Zgromadzenia i Kongresu w czerwcu oraz wybory samorządowe jesienią, możliwości ich organizacji były ograniczone. Jedno spotkanie odbyło się w województwie warmińsko-mazurskim w Olsztynie w dniu 20 kwietnia i zostało ono zorganizowane we współpracy ze Związkiem Gmin Warmińsko-Mazurskich. W spotkaniu wzięło udział ponad

70 reprezentantów gmin warmińsko-mazurskich wraz z członkami Zarządu ZGWRP i pracownikami biur. Dodatkowo Związek korzystał z możliwości przybliżenia swoich działań na spotkaniach organizowanych przez inne podmioty. Okazją do takiej prezentacji było Forum Wójtów i Burmistrzów województwa małopolskiego w dniu 22 marca. Bezpośrednim efektem spotkań regionalnych jest przystępowanie do Związku nowych gmin. Spotkania regionalne są rozwinięciem strategii ZGWRP wzmocnienia współpracy z gminami i organizacjami regionalnymi. Stały się miejscem rzeczowej i merytorycznej rozmowy o bieżących pracach legislacyjnych dotyczących samorządów lokalnych i obszarów wiejskich oraz o działaniach wzmacniających lobbying samorządowy. Podczas

spotkań omawiane były prace w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, działania ZGWRP związane ze wzmocnieniem idei samorządności, bieżące prace legislacyjne związane m.in. z prawem wodnym, regulacją selektywnej zbiórki odpadów, obroną granic, prawem łowieckim, przygotowaniem do wyborów samorządowych, itd.. Istotnym punktem programu były dyskusje związane ze zmianami w realizacji zadań i finansowaniu oświaty. Niezmiennie akcentujemy, że Związek poprzez swoje stanowiska, opinie, wystąpienia podkreślał brak zasadności wprowadzanych zmian w oświacie. Zaznaczaliśmy, że przed gminami ciągle stoją nowe wyzwania, których realizacja jest utrudniona poprzez niestabilność otoczenia prawnego.

Związek Gmin Wiejskich RP angażuje się w prace nad projektami legislacyjnymi, które mają duży wpływ na ustrój gmin, zadania i ich finansowanie. Jest to istotna część działalności ZGWRP, która wpisuje się w cele organizacji, współodpowiedzialnej za jak najlepsze funkcjonowanie gmin i realizację ich zadań. Akcentujemy konieczność podejmowania wspólnych działań samorządowych, aby wpływać na jakość stanowionego prawa. Jednak inicjatywy te będą bardziej skuteczne, gdy całe środowisko solidarnie będzie mówić zdecydowanym, jednym głosem.

Spotkania regionalne są impulsem do zacieśnienia współpracy i wzmocnienia działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i lokalnej samorządności pomiędzy Związkiem a samorządami i innymi organizacjami samorządowymi.

WSPÓŁPRACA Z OGÓLNOKRAJOWYMI ORGANIZACJAMI SAMORZĄDOWYMI

Podobnie jak w latach ubiegłych podstawową platformą współpracy z ogólnokrajowymi organizacjami samorządowymi była Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego. To tam mają miejsce wspólne działania, wystąpienia poprzez 12 posiedzeń plenarnych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego i 93 posiedzenia zespołów roboczych KWRiST omawiając 436 różnej wagi projektów aktów prawnych. Mając na uwadze ilość i szeroki zakres spraw omawianych w ramach KWRiST aby nie mnożyć indywidualnych wystąpień coraz częściej wypracowywane są wspólne stanowiska organizacji wchodzących w skład Komisji, które wystosowaliśmy do Prezydenta RP, Parlamentarzystów i Rządu RP (m.in. w sprawie organizacji wyborów czy obniżenia wynagrodzeń dla części samorządowców. Wszystkie te działania mocno konsolidują środowisko samorządów terytorialnych. Oczywistym jest fakt, że skuteczność naszych działań jest uzależniona od woli i zakresu współpracy strony rządowej i parlamentarnej. I w przypadku tzw. projektów politycznych, zakres dialogu jest bardzo ograniczony, chociaż nawet i w tych sytuacjach odnosiliśmy połowiczne sukcesy. Ale są setki spraw wiążących się z funkcjonowaniem samorządów, regulacjami środowiskowymi i z realizacją samorządowych

zadań gdzie prowadzimy rzeczową i konstruktywną debatę w ramach prac zespołów roboczych i na posiedzeniach plenarnych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. W ramach tych prac udaje się nam wypracowywać optymalne rozwiązania (mając na uwadze również różnice interesów poszczególnych samorządów, szczególnie tam, gdzie pieniądze dzielone są z tzw. „jednego worka”). Dlatego tak ważna jest nasza aktywność w KWRiST i współuczestniczenie we wspólnych działaniach i wystąpieniach.

WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA ZGW RP

I. Reprezentacja ZGW RP w Komitecie Regionów UE w Brukseli

Komitet Regionów UE jest zgromadzeniem demokratycznie wybranych przedstawicieli samorządów regionalnych i lokalnych, którzy zapewniają reprezentację instytucjonalną wszystkich jednostek terytorialnych, regionów, miast i gmin Unii Europejskiej. Składa się z 350 delegatów pochodzących z 28 państw członkowskich UE. Jest ważną instytucją opracowującą prawodawstwo wspólnotowe, gdyż już na wczesnych etapach jego przygotowania proponuje sposoby podejścia i kierunki polityczne, czerpiąc z doświadczeń i fachowej wiedzy władz regionalnych i lokalnych, które są najczęściej odpowiedzialne za jego wdrażanie.

W Komitecie Regionów Polska ma 21 delegatów i taką samą liczbą zastępców. Zostali oni wskazani przez ogólnopolskie organizacje samorządowe: Związek Gmin Wiejskich RP, Związek Województw RP, Związek Powiatów Polskich, Unię Metropolii Polskich, Związek Miast Polskich, Unię Miasteczek Polskich i zatwierdzeni przez Radę Ministrów oraz powołani przez Radę Unii Europejskiej.

Członkami Komitetu Regionów nominowanymi przez Związek Gmin Wiejskich RP są Marek Olszewski wójt Gminy Lubicz od 26.01.2015 a wcześniej zastępca członka, pracujący w Komisji Środowiska, Zmiany Klimatu i Energii (ENVE), oraz Komisji Polityki Społecznej, Edukacji, Zatrudnienia, Badań Naukowych i Kultury (SEDEC) od 26.01.2015 r. i Dariusz Strugała burmistrz Miasta i Gminy Jaraczewo pracujący w Komisja Zasobów Naturalnych NAT i ENVE od 08.11.2016 r. Ich zastępcami są: od 26.01.2015 r. Marian Buras burmistrz Miasta i Gminy Morawica i Mirosław Lech wójt Gminy Korycin od 26.01.2006 r.

II. Reprezentacja ZGW RP w Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy (CLRAE)

35 Sesja Plenarna CLRAE w 2018 r.

Został powołany w 1994 roku jako ciało konsultacyjne i monitorujące stan demokracji i swobód obywatelskich. Jego zadaniem jest pomoc państwom członkowskim w kwestiach praktycznych na drodze tworzenia skutecznie działających samorządów lokalnych i regionalnych. Kongres cyklicznie monitoruje i przedstawia opinie w sprawie przestrzegania w wybranych krajach Europejskiej Kart Samorządu Lokalnego.

Kongres stanowi forum, na którym przedstawiciele władz lokalnych i regionalnych mogą omawiać wspólne problemy, dzielić się doświadczeniem i przedstawiać swoje opinie rządów krajów członkowskich Rady Europy. Przedstawicielami ZGW RP w CLRAE jest Krzysztof Iwaniuk wójt gminy Terespol, a jego zastępcą Bogumiła Lewandowska- Siwek wójt gminy Baranów.

Wizyta Przewodniczącego Europejskiego Komitetu Regionów Karla-Heinza Lambertza na XVIII Kongresie Gmin Wiejskich

Osią dyskusji podczas Kongresu były zagadnienia związane z przyjętymi i planowanymi zmianami legislacyjnymi, istotnymi dla realizacji gminnych zadań. Przy udziale zaproszonych przedstawicieli rządu i instytucji europejskich - w tym przewodniczącego Europejskiego Komitetu Regionów Karla-Heinza Lambertza - omawiano strategiczne zagadnienia związane z rozwojem obszarów wiejskich i tworzeniem warunków do jego realizacji.

Przewodniczący Lambertz przedstawił pierwsze reakcje Komitetu Regionów na propozycje budżetowe Komisji Europejskiej na lata 2021-2027. Zaapelował o poparcie deklaracji sojuszu #CohesionAlliance mającej na celu uwzględnienie obszarów wiejskich w polityce spójności na nadchodzące lata. Zwrócił się do Kongresu Gmin Wiejskich RP o podjęcie działań w tym zakresie wobec polskiego rządu. Zapewnił, że Komitet Regionów broni lepszej przyszłości dla obszarów wiejskich i chce mieć wpływ na regulacje polityki spójności Unii Europejskiej.

Wystąpienie do Rady Europy

5 czerwca 2018 r. w Warszawie polscy samorządowcy przedstawili delegacji Komitetu Monitorującego Przestrzeganie Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego [EKSL] (to jedna z komisji Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy czyli CLRAE, działającego w ramach Rady Europy) zarzut drastycznego złamania art. 6 Karty poprzez działania, bezprawnie ingerujące w samodzielność JST dotyczące kształtowania wynagrodzeń samorządowców. To nie jeden przykład nieprzestrzegania EKSL w naszym kraju. Na spotkaniu Związek reprezentował Wiceprzewodniczący ZGW RP Krzysztof Iwaniuk.

Artykuł 4 EKSL mówi o tym, że kompetencje przyznawane społecznościom lokalnym powinny być w zasadzie całkowite i wyłączne, a społeczności te powinny być konsultowane w trakcie opracowywania planów i podejmowania decyzji. W sytuacji delegowania kompetencji społecznościom lokalnym przez organy władzy centralnej lub regionalnej powinny mieć one – w miarę możliwości – pełną swobodę dostosowania sposobu wykonania tych kompetencji do warunków miejscowych. **W Polsce dochodzi do nieprzestrzegania tych zapisów, szczególnie w oświacie i pomocy społecznej, gdyż kompetencje społeczności lokalnych nie są całkowite i wyłączne, jak również nie mogą być swobodnie dostosowywane do warunków miejscowych.** Powodem są zbyt szczegółowe ustawy, dodatkowo odsyłające wiele kwestii do stu kilkudziesięciu rozporządzeń ministrów. Sprawa dotyczy też planowania przestrzennego, które ogranicza możliwości sprawnego planowania przestrzennego. Przepisy są oceniane negatywnie, ale nie są zmieniane. Proces konsultacji prawa samorządowego ze społecznościami lokalnymi w Polsce umożliwia Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego, jednak zdarza się często, że ustawy są kierowane do Sejmu bez opinii Komisji lub poza nią (projekty poselskie). Są też wydawane rozporządzenia rządowe bez konsultacji (np. rozporządzenie płacowe).

Oficjalna prezentacja raportu miała miejsce w Strasburgu w kwietniu 2019 r. na sesji plenarnej CLRAE.

PROGRAMY REALIZOWANE PRZEZ ZGWRP W ROKU 2018

Projekt „Rola samorządów lokalnych z obszarami wiejskimi i Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej w budowie i rozwoju niepodległego państwa polskiego”

Był on realizowany i współfinansowany w ramach grantu z programu „Niepodległa”. Zamiarem naszym było zaakcentowanie roli samorządów wiejskich w rozwój Polski w ostatnich 100 latach oraz zaakcentowanie również rocznicy 25 lecia reaktywowania Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach projektu zrealizowano następujące działania:

- powstała strona która umożliwia wprowadzanie materiałów z gmin celem prezentacji przemian zachodzących na obszarach wiejskich. Docelowo zebrane materiały zamierzamy zestawiać i pokazywać w różnych formach (w zależności od zebranych zasobów).
- opracowana i wydrukowana została publikacja o roli Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej i samorządów lokalnych w rozwoju niepodległej Polski (wydrukowano 750 egzemplarzy).

- opracowana i zrealizowana została wystawa okolicznościowa pt. "Polska droga do niepodległości - Polska
- droga do samorządności" (20 plasz) w kuluarach odbywającego się równolegle XXXII Zgromadzenia Ogólnego Związku Gmin Wiejskich, XVIII Kongresu Gmin Wiejskich i obchodów 25 lecia reaktywacji

Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyły się w dniach 19-20 czerwca w Poznaniu na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Obecnie jest plansze są wyeksponowane w biurze ZGWRP, jako wystawa stała.

Projekt "LADDER - Władze lokalne jako promotorzy edukacji dla rozwoju i podnoszenia świadomości"

Do marca 2018 roku realizowana była procedura rozliczenia i podsumowania programu LADDER. Przypominamy, że był to trzyletni projekt koordynowany przez Stowarzyszenie Agencji Demokracji Lokalnych, a współfinansowany przez Komisję Europejską. Celem projektu była wymiana doświadczeń i prowadzenie szkoleń poza formalnym systemem edukacji dla władz lokalnych i obywateli reprezentowanych w projekcie przez 46 organizacji z 18 krajów Unii Europejskiej i 20 z krajów z nią sąsiadujących. Dodatkowo, poprzez regranting małych projektów pobudzał ich rozwój i aktywność. LADDER wsparł aktywność obywateli we współpracy

z władzami lokalnymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, działania na rzecz rozwiązywanych lokalnie problemów m.in. migracji, ubóstwa, działań na rzecz rozwoju, które mają równocześnie wymiar globalny, pozwolił lepiej poznać współzależności między krajami UE i jej sąsiadami i ułatwia rozwiązywanie problemów lokalnych.

W ramach zaangażowania Związku przeprowadzono cztery szkolenia w gminach członkowskich ZGW RP: Serocku, Długosiodle, Lubiczu i Lesznowoli, dla ponad 100 samorządowców i członków organizacji społeczeństwa obywatelskiego. W procesie dydaktycznym wykorzystano grę planszową mającą na celu zapewnienie równych standardów nauczania w niezależnych szkoleniach na poziomie lokalnym oraz przełożenie zawiłych problemów europejskich na bardziej przystępny język. W myśl kaskadowej metody przekazywania wiedzy, następne szkolenia powprowadzali uczestnicy krajowego szkolenia.

Odbyło się również posiedzenie grupy wymiany doświadczeń w Lesznowoli, które poprowadził uczestnik szkolenia w Atenach, ówczesny przewodniczący Rady Gminy Czerwonak Marcin Wojtkowiak a obecnie wójt gminy Czerwonak, podsumowujące edukację dla rozwoju i podnoszenie świadomości w kontekście bieżących przemian w szkolnictwie w Polsce.

Warsztaty w Lubiczu

W ramach projektu przeprowadzony został regranting w Polsce i 9 innych krajach UE - po preselekcji wniosków konkursowych, międzynarodowa komisja wybrała pięć zwycięskich projektów do realizacji z gmin Długosiodło, Burzyn, Serock, Lubicz i Czerwonak. Efekty wdrożenia projektów zaprezentowano podczas specjalnego warsztatu w przeddzień XVII Kongresu Gmin Wiejskich.

W ramach projektu przeprowadzony został regranting w Polsce i 9 innych krajach UE - po preselekcji wniosków konkursowych, międzynarodowa komisja wybrała pięć zwycięskich projektów do realizacji z gmin Długosiodło, Burzyn, Serock, Lubicz i Czerwonak. Efekty wdrożenia projektów zaprezentowano podczas specjalnego warsztatu w przeddzień XVII Kongresu Gmin Wiejskich.

Baza Dobrych Praktyk - www.dobrepraktyki.pl

W 2018 roku utrzymywaliśmy funkcjonalność portalu www.dobrepraktyki.pl. Realizujemy to przedsięwzięcie od 2007 roku. Związek prowadzi i administruje **Bazą Dobrych Praktyk**. Do bazy były wpisywane opisy dobrych praktyk zidentyfikowanych w ramach konkursów samorządowych, w tym szczególnie „Samorządowy Lider Zarządzania”, w ramach prac Grup Wymiany Doświadczeń oraz zidentyfikowanych samodzielnie przez biura naszych organizacji, przez media samorządowe i rekomendowanych przez inne samorządy. Budowa

i funkcjonowanie bazy w latach 2007-2010 było wspierane przez Norweski Mechanizm Finansowy. W latach 2010-2011 dodano przy wsparciu projektu POKL 5.4 „Model współpracy jednostek administracji publicznej i organizacji pozarządowych” nowy dział bazy dotyczący współpracy JST i NGO, zaś od kwietnia 2011 główny rozwój bazy w jej zasadniczym kształcie (zarządzanie usługami i rozwojem instytucjonalnym) jest elementem projektu POKL 5.2

„Dokształcenie zarządzania usługami publicznymi i rozwojem jednostek samorządu lokalnego (gmin

i powiatów)". Od stycznia 2013 dodano nowy dział „Współpraca między jednostkami samorządu (JST)” w ramach realizacji projektu „Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego” przez Związek Miast Polskich (ZMP) we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich (ZPP) i Związkiem Gmin Wiejskich RP (ZGW RP) oraz Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych (KS).

Baza gromadzi opisy dobrych i sprawdzonych rozwiązań z zakresu doskonalenia zarządzania usługami publicznymi i rozwojem jednostek samorządu terytorialnego, w tym rozwojem instytucjonalnym, a także współpracą międzysamorządową.

Poprzez Bazę Dobrych Praktyk dokumentujemy i promujemy dobre praktyki zarządzania w samorządach oraz doświadczenia w stosowaniu nowoczesnych narzędzi wspierających funkcjonowanie samorządów lokalnych i ich współpracę. Opisy praktyk są na bieżąco weryfikowane i aktualizowane.

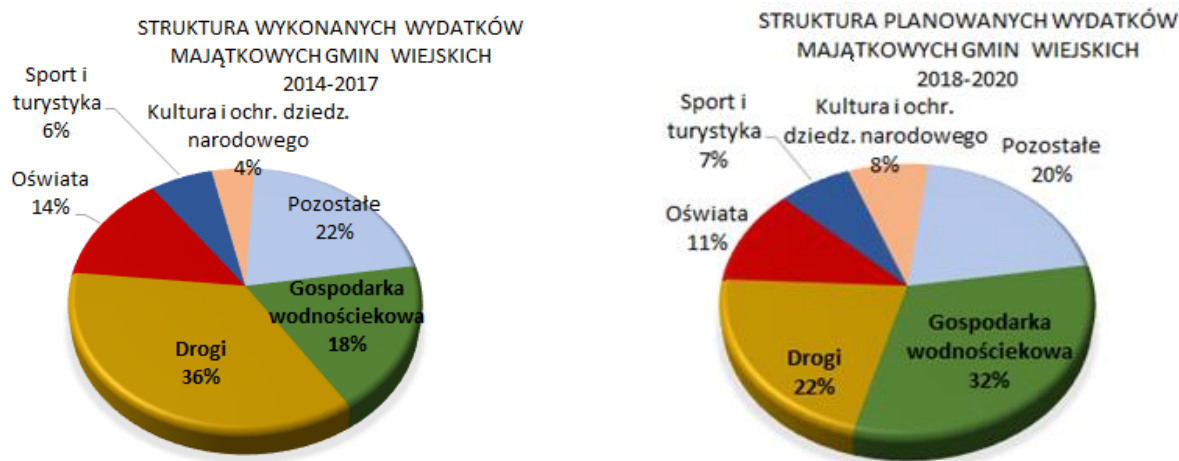
Dotychczasowe doświadczenia Związku Gmin Wiejskich RP i innych organizacji samorządowych (ZMP i ZPP), związane z pomocą dla jednostek samorządu terytorialnego w doskonaleniu ich funkcjonowania wskazują, że promowanie dobrych praktyk jest jedną ze skuteczniejszych form wsparcia samorządów w realizacji swoich zadań. Baza liczy ponad 550 wystandaryzowanych, zgodnych z przyjętą metodologią opisów praktyk. Od 2008 roku **stronę Dobrych Praktyk odwiedziło ponad 1 210 tys. gości**. W opisach praktyk, obok wielu informacji merytorycznych, zawarto również dane teleadresowe do osób zajmujących się wdrażaniem danego rozwiązania w jednostce oraz udostępniono dokumenty i załączniki źródłowe.

DZIAŁANIA BADAWCZO - ANALITYCZNE ZGWRP

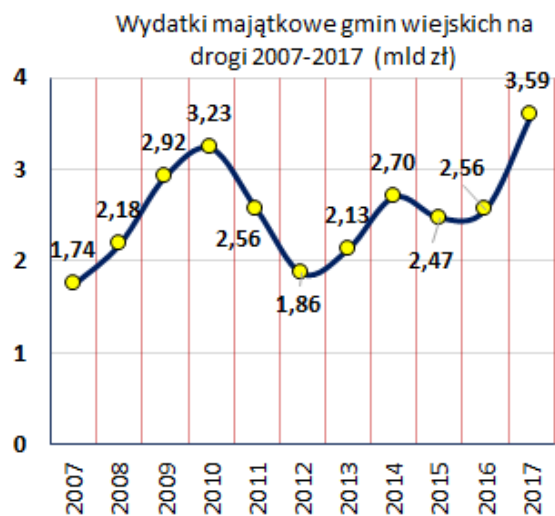
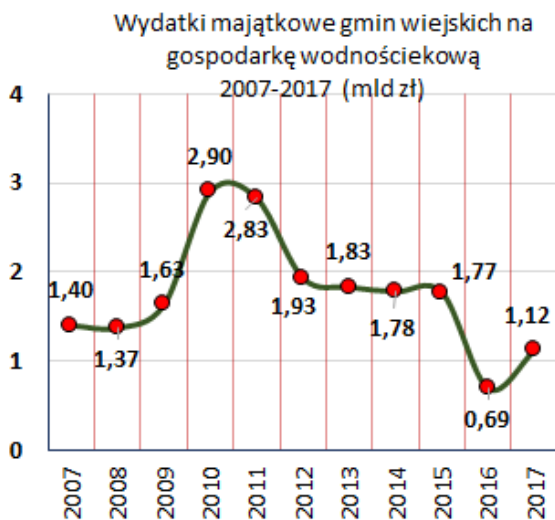
Konsultacje z członkami Związku realizowane w formie badania ankietowego za pomocą internetowej platformy analitycznej Biura Związku, są obecnie podstawowym źródłem informacji dla Zarządu o oczekiwaniach i problemach gmin członkowskich w ważnych sprawach dla samorządów. W pierwszej połowie 2018 roku zainicjowane zostały kolejne badania potrzeb inwestycyjnych gmin z obszarami wiejskimi w latach 2014-2020, dodatkowo ujmując realizację inwestycji do 2018 roku.

Wykonane i planowane wydatki majątkowe gmin wiejskich w perspektywie lat 2014-2020.

Na podstawie danych ankietowych badania wykonanego przez Biuro ZGWRP w maju-czerwcu 2018 roku, oszacowano główne kierunki zrealizowanych i planowanych wydatków majątkowych w latach 2014- 2020. Z danych ze sprawozdań budżetowych gmin wiejskich wynika, że w latach 2014-2017 dominującymi kierunkami w strukturze nakładów inwestycyjnych były wydatki na drogi i gospodarkę wodno-ściekową. Podobną sytuację obserwujemy w zakresie planowanych wydatków, gdzie drogi i gospodarka wodnościekowa to ponad 55% wszystkich planowanych nakładów inwestycyjnych.

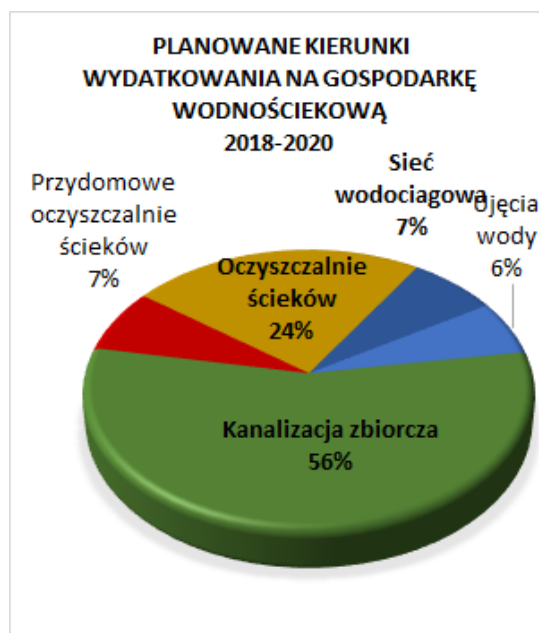
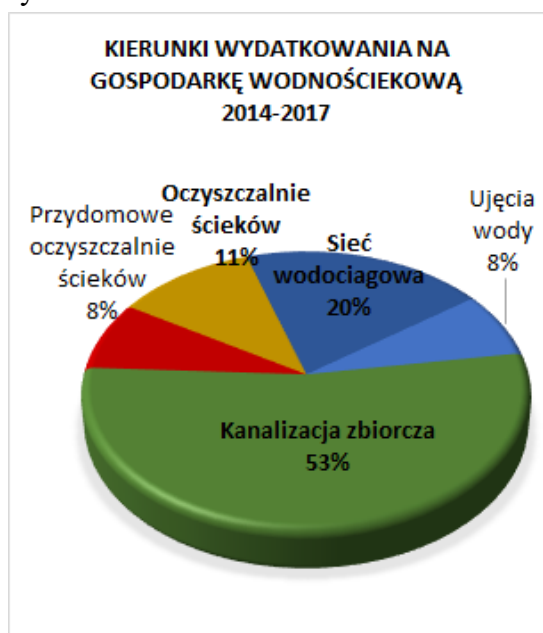

W planach na lata 2018-2020 gminy wskazują na zwiększenie intensywności inwestycji w gospodarkę wodnościekową, ale przy oczekiwanym współfinansowaniu zewnętrznym na poziomie **59%**. Wzrost tempa planowanych inwestycji w gminach w tej dziedzinie wynika z niezrealizowanych celów zakładanych na lata 2016-2017 a spowodowane to było m.in. brakiem uruchomienia funduszy zewnętrznych na dofinansowanie tych zadań w gminach (początek nowej perspektywy UE).

Przekładanie przez gminy planowanych inwestycji wodnościekowych na późniejszy okres wynikało z oczekiwania na uruchomienie wdrażanych programów unijnych i krajowych. W tej sytuacji racjonalnym działaniem gmin było wstrzymanie się od ponoszenia w całości z własnych środków nakładów inwestycyjnych, które mogą być sfinansowane z udziałem funduszy zewnętrznych. Ponadto gminy muszą mieć znaczący udział własny by móc realizować inwestycje współfinansowane z programów unijnych i krajowych w całej perspektywie budżetu UE 2014-2020.

Główne kierunki wydatkowania majątkowego w sferze wodnościekowej to kanalizacja zbiorcza i oczyszczalnie ścieków, ale również istotna i ważna na obszarach wiejskich jest sprawa dostarczania wody mieszkańcom.

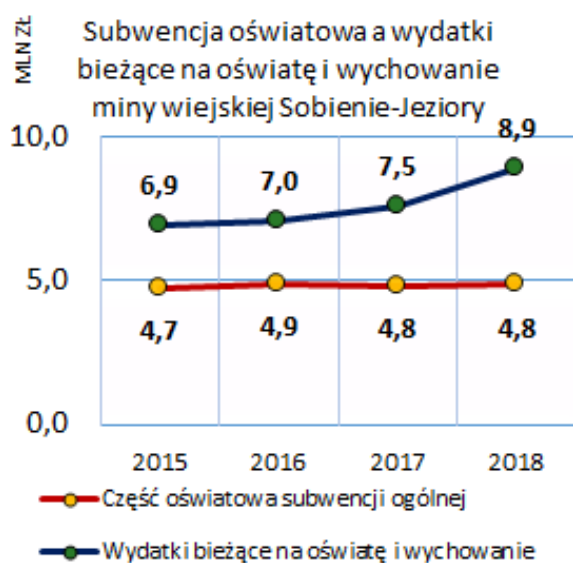

W gminach wiejskich wpływ na poziom zrealizowanych i planowanych nakładów inwestycyjnych na poszczególne kierunki oraz potrzeby kredytowe wynika bezpośrednio z dostępności źródeł finansowania zewnętrznego (środki unijne, programy rządowe) w latach 2014-2020.

W badaniu sondażowym z czerwca 2018 roku gminy wskazywały na główne utrudnienia i przeszkody w realizacji inwestycji gminnych takie jak:

- niska podaż lub brak bezzwrotnych środków finansowych na inwestycje w ważnych sferach działalności gmin. Niedostosowanie priorytetów i kwot programów unijnych i krajowych w stosunku do potrzeb małych gmin z obszarów wiejskich,
- niski poziom generowanych własnych środków na inwestycje i spłatę długu,
- zawiłe procedury inwestycyjne i rozliczeniowe z udziałem środków unijnych,
- znaczny wzrost cen dóbr i usług inwestycyjnych. Kwoty rozstrzyganych przetargów w gminach przewyższają często znacznie zaplanowane koszty w projekcie, co powoduje uszczuplenie własnych środków na inne inwestycje lub zaniechanie ich realizacji, nawet tych współfinansowanych bezzwrotnymi środkami,
- często występuje brak lokalnych wykonawców zainteresowanych udziałem w przetargach gminnych,
- utrudnienia prawne i proceduralne realizacji inwestycji na terenie gminy, co powoduje przedłużanie harmonogramów wykonania inwestycji i wzrost jej kosztów,
- ograniczenie możliwości zaciągania długu z tytułu niskiego wskaźnika indywidualnego ograniczającego obsługę zadłużenia art. 243 ufp.,
- ryzyko wzrostu wydatków bieżących, które wynikają ze wzrostu kosztów na rynku pracy i usług.

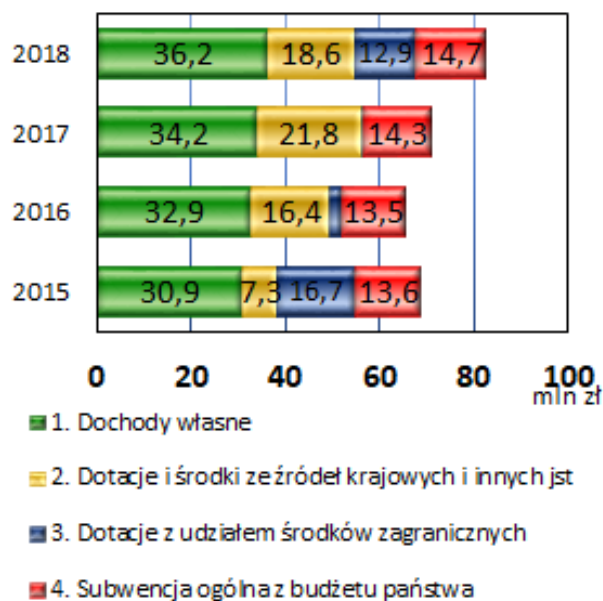
Indywidualne prezentacje analizy finansów gminy jako wsparcie informacji i promocji działalności Związku

odpowieź na zapytanie gminy o działalność Związku; gmin informujących o zamiarze wystąpienia ze Związku w celu przeciwdziałania ubytkowi liczby członków. W pismach do gmin szczególnie podkreślany jest fakt, że Związek podejmuje wszelkie inicjatywy i działania tam, gdzie są naruszane interesy gmin, nakładane nowe obowiązki bez odpowiedniego finansowania lub ograniczane prawa samorządu do samodzielności wykonywania zadań własnych. Związek broni właściwego przydziału dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich funduszy europejskich i krajowych na finansowanie

W roku 2018 kontynuowane były prace związane z opracowywaniem indywidualizowanych analiz gmin, które były wsparciem w rozmowach z przedstawicielami gmin, potencjalnymi nowymi członkami ZGWRP. W trakcie roku opracowano 58 indywidualnych pism informacyjnych wraz z graficznymi informacjami o finansach gminy, które były kierowane do: gmin nieczłonkowskich w celu zachęcenia ich do wstąpienia w szeregi Związku; gmin członkowskich jako

Struktura dochodów gminy miejsko-wiejskiej Dobczyce

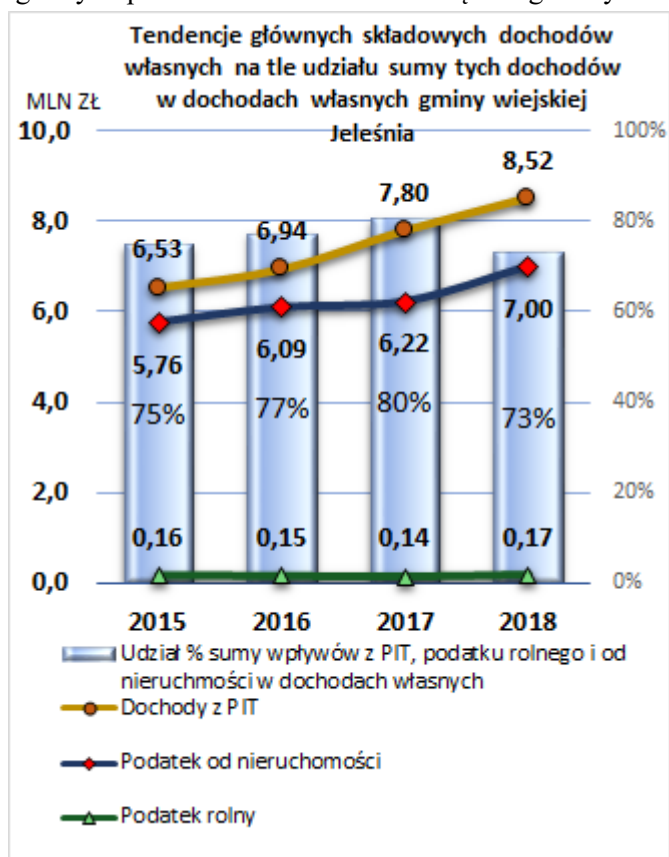
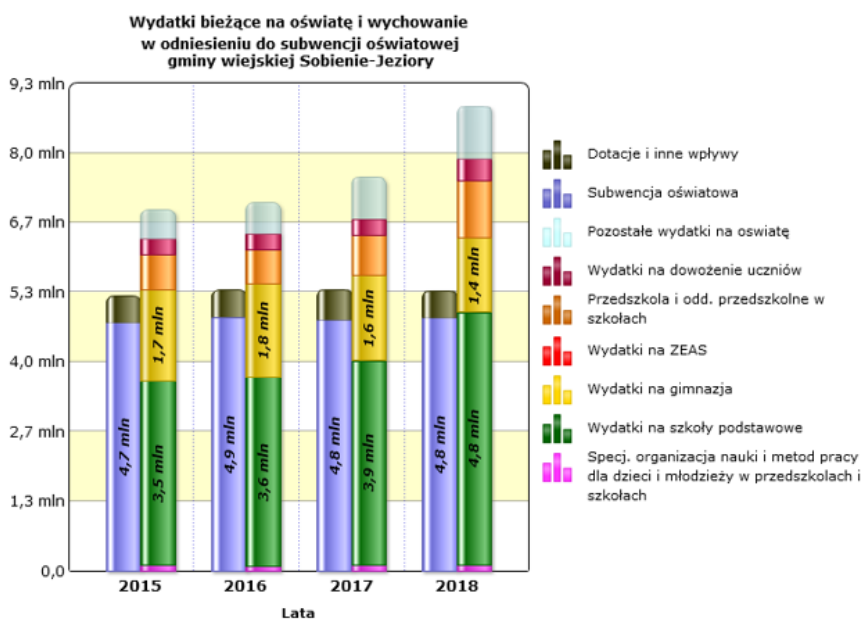
modernizacji a także rozwoju infrastruktury. Bez wspólnego działania gmin w formie Związku Gmin Wiejskich kształt samorządów wiejskich i miejsko-wiejskich oraz ich finansowanie zapewne byłoby inne, podporządkowane silnym grupom nacisku ze strony rządu, województw, dużych miast i metropolii.

Poprzez graficzną prezentację finansów gminy zwraca się uwagę samorządowcom na to, iż głównym źródłem finansowania zadań gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, obok dochodów własnych, są subwencje i dotacje z budżetu państwa, których zasady ustalania wartości są określone ustawowo. W informacjach kierowanych do Wójta, Burmistrza czy Rady wskazuje się, że wiele działań Związku przekłada się wprost na finanse gmin w kwotach rzędu od kilkuset tysięcy, w przypadku

małych gmin, do kilku milionów złotych w większych jednostkach m.in. z tytułu: utrzymania wagi wiejskiej subwencji oświatowej, utrzymania rezerwy subwencji oświatowej, utrzymania odpowiednich mechanizmów wyrównywania dochodów gmin finansowanych z budżetu państwa czy właściwych warunków i kwot finansowania zewnętrznego infrastruktury gminnej.

W pismach szczególnie podkreśla się, że Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej jest jedyną samorządową organizacją ogólnopolską reprezentującą interesy gmin z obszarami wiejskimi, realizującą zadania gminy zapisane w ustawie o samorządzie gminnym w zakresie upowszechniania idei samorządności i obrony interesów gmin. Członkostwo w Związku i aktywne współdziałanie na rzecz dobra samorządów lokalnych w Polsce jest jednym z elementów realizacji przez gminę zadań publicznych.

W 2018 roku, w wyniku działań Związku, nastąpił wzrost liczby członków Związku o kolejne 10 gmin. Bezpośrednie kontakty przedstawicieli Związku oraz stosowne pisma informacyjne spowodowały wstąpienia w szeregi członków Związku gmin nieczłonkowskich lub odstąpienie od zamiaru wystąpienia ze Związku. W pismach prezentowane są merytoryczne informacje o działaniach i inicjatywach Związku oraz profesjonalne podejście Biura Związku do finansów samorządowych, co świadczy o zdolności Związku do merytorycznego podejmowania problematyki gmin wiejskich i miejsko-wiejskich na forum rządowym i parlamentarnym w interesie gmin członkowskich.

Ważniejsze stanowiska ZGWRP przyjęte w 2018 r.

STANOWISKO
XXXII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej
Polskiej
z dnia 19 czerwca 2018 r.
 w sprawie
zmian podatku VAT dotyczących
realizacji przedsięwzięć w sferze
odnawialnych źródeł energii (OZE)

Do zakresu działania gmin należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów, zgodnie z art.6 ust.1 ustawy o samorządzie gminnym. Dlatego wiele gmin z obszarami wiejskimi włączyło się we wdrażanie, w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014 – 2020, projektów wykorzystujących odnawialne źródła energii. Ich celem jest wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej, realizując zadania związane z ochroną środowiska oraz zwiększeniem bezpieczeństwa energetycznego, zwłaszcza w skali lokalnej. W tym zakresie gmina, jako beneficjent programu, dokonuje zakupu urządzeń OZE, które instaluje na nieruchomościach publicznych lub mieszkańców gminy, użyczając te urządzenia na czas trwałości projektu. Realizując cele, leżące w ich kompetencjach ustawowych, gminy nie sprzedają usług podlegających opodatkowaniu w tym obszarze, a zatem nie czerpią korzyści z pozyskanych dotacji na wsparcie realizowanych inwestycji. Natomiast jak wynika z pisma Pawła Chorążego Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rozwoju DKF – IV . 7517 . 142 . 2017 . DK z 30 października 2017 r. „przekazane dotacje na budowę instalacji OZE mają bezpośredni wpływ na cenę świadczonych przez gminę usług, w związku z tym powinny podlegać opodatkowaniu podatkiem VAT”. Potwierdza to również pismo PT1.054.21.2018.340 Ministerstwa Finansów, będące odpowiedzią na interpelację poselską posła Wojciecha Wilka w sprawie niekorzystnej dla obywateli interpretacji przepisów dotyczących podatku VAT od dotacji unijnych. Stanowisko to jest odmienne od ukształtowanego dotychczas przez okres kilkunastu lat wdrażania funduszy unijnych podejścia, zgodnie z którym w w/w przypadkach dotacja nie stanowiła podstawy opodatkowania. Należy stwierdzić, że wspomniana interpretacja Ministerstwa Finansów nie wynika ze zmiany przepisów prawa

podatkowego. Oznacza to, że realizacja inwestycji, w których beneficjenci (jednostki samorządu terytorialnego) nabywają, a następnie przekazują i dofinansowują zakup i instalację urządzeń OZE na nieruchomościach mieszkańców gmin, muszą ponieść dodatkowe koszty w postaci podatku VAT od udzielonej ze środków UE dotacji. Te dodatkowe obciążenie musi być przerzucone na końcowych beneficjentów, czyli właścicieli nieruchomości, na których montuje się instalacje OZE.

W ocenie uczestników Zgromadzenia udzielone gminom dotacje na rozwój odnawialnych źródeł energii nie mają bezpośredniego wpływu na cenę dostaw instalacji i ich montaż, a pokrywają jedynie koszty działalności w przedmiotowym zakresie i w związku z tym nie powinny podlegać opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług. Stanowisko zaprezentowane przez Ministerstwo Rozwoju (obecnie Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju) oraz Ministerstwo Finansów nie znajduje uzasadnienia faktycznego i prawnego, natomiast wywołuje konsternację mieszkańców wspólnot samorządowych, znacznie podnosi koszty, a w efekcie często prowadzi do rezygnacji gmin i właścicieli nieruchomości z zamiaru realizacji przedsięwzięcia. Zjawisko to na dużą skalę wystąpiło w województwie podlaskim. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości wskazuje, że określenie związku pomiędzy dotacją a świadczeniem usług, czy dostawą towaru ma istotne znaczenie dla opodatkowania. Powołując się na wyrok ETS w sprawie C-184/00 można wskazać, że dotacja wpływa na cenę świadczenia, nie przesądza natomiast o uznaniu jej za czynnik zwiększający podstawę opodatkowania. Orzecznictwo krajowe w powyższej sprawie jest niejednolite. Dyrektor Krajowej Administracji Podatkowej w wydanych ostatnio interpretacjach indywidualnych zajmował w tej kwestii różne, odmienne stanowiska.

Uczestnicy XXXII Zgromadzenia Ogólnego Związku Gmin Wiejskich wnoszą, aby Minister Finansów wydał w sprawie dotacji dla OZE interpretację ogólną. Mając na uwadze żywotne interesy naszego kraju, zagrożenia niewykorzystania środków Regionalnych Programów Operacyjnych dedykowanych OZE oraz niewykonania zobowiązania Polski wobec pakietu klimatycznego – oczekujemy uznania za prawidłową, interpretację mówiącą, iż przyznana

dotacja nie ma bezpośredniego związku z ceną wykonywanych przez gminy czynności, a zatem nie podlega opodatkowaniu podatkiem VAT.

Zgromadzenie wnosi także o zmianę stanowiska rządu w procedowanej aktualnie przez Parlament zmianie ustawy o OZE lub też przyszłej nowelizacji ustawy problematyki VAT dotyczącej prosumentów, którymi są także jednostki samorządu terytorialnego. Projekt rządowy tej ustawy wprowadza opodatkowanie podatkiem VAT energią elektryczną wprowadzaną do sieci oraz energią pobieraną z sieci przez prosumentów, właścicieli mikroinstalacji i małych instalacji. Przerzuca także na prosumentów, zamiast na operatorów sieci, koszty zainstalowania drogich inwerterów, oraz ryzyko przerw w dostawach energii elektrycznej.

Przewodniczący
XXXII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Gmin Wiejskich
/-/ Marek Olszewski

STANOWISKO

XXXII Zgromadzenia Ogólnego Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 czerwca 2018 r.

w sprawie

finansów samorządów w świetle proponowanych zmian w ustawie o finansach publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem art. 243

Kiedy mowa o sytuacji finansowej samorządów, nie sposób pominąć fundamentalnego tematu – dochody JST. Nadrzędnym zadaniem ustawodawcy powinno być wyrównywanie szans rozwojowych i zrównoważenie dysproporcji w dochodach samorządów. Coraz więcej gmin szczególnie z obszarami wiejskimi, typowo rolniczych, posiada dochody wystarczające jedynie na ich bieżące funkcjonowanie.

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej chcąc umożliwić wszystkim samorządom równomierny rozwój i sprzyjające warunki do działalności na rzecz społeczności lokalnej postuluje:

- Wprowadzenie w dochodach JST subwencji drogowej, która naliczana za każdy km drogi publicznej urealnia szansę

modernizacji i utrzymania dróg lokalnych, których 50% wciąż jest nieutwardzona, a doraźne programy rządowe w tym zakresie wymagają wkładu własnego.

- Ustanowienie subwencji środowiskowej dla gmin położonych na terenach prawnie chronionych. Tego typu gminy nie mają szansy na zwiększenie swoich dochodów. Ze względu na prawne uwarunkowania należy im się rekompensata za ograniczone możliwości rozwoju.
- Systemowe wsparcie najsłabszych samorządów z budżetu państwa, których 1/3 posiada mniej niż 5% nadwyżki operacyjnej, przy czym wartość ta systematycznie maleje ze względu na demografię i migrację.
- Likwidację wszystkich ulg ustawowych obniżających dochody JST, a szczególnie wprowadzonej w ubiegłym roku nowelizacji ustawy o transporcie kolejowym oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła szereg zmian również w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych. Powyższa nowelizacja zagraża bezpieczeństwu finansowemu wielu gmin i może doprowadzić do utraty ich płynności. Szacowane straty w podatkach od nieruchomości gmin liczone są w mln zł. Niektóre spośród nich tracą całą nadwyżkę. Należy zatem pilnie rozpocząć inicjatywę ustawodawczą celem zlikwidowania tak szeroko pojętego zwolnienia podatkowego (zwolnienie całych działek ewidencyjnych na których znajduje się infrastruktura kolejowa).
- Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej widzi niektóre pozytywne aspekty dla zarządzania finansami w gminach, które zawiera projekt Ministerstwa Finansów o zmianie ustawy o finansach publicznych. Mowa tu o:
 - Usunięciu ograniczeń wynikających z art. 243 możliwości wcześniejszej spłaty długu, w przypadku posiadania przez JST nadwyżki środków gotówkowych ponad potrzeby zapewnienia bieżącej płynności finansowej jednostki i planowanych wydatków majątkowych lub możliwości zamiany długu JST na korzystniejsze warunki jego obsługi.
 - Wyeliminowaniu z prawej strony wzoru indywidualnego wskaźnika ograniczenia

obsługi zadłużenia (art.243) wydatków bieżących na obsługę długu, gdzie taka kategoria wydatków była ujmowana po obu stronach wzoru. To powodowało, nieuzasadnione merytorycznie, obniżenie wskaźnika z powodu samego faktu korzystania przez gminę z długu w poprzednich latach.

- Usunięciu z konstrukcji indywidualnego wskaźnika obsługi zadłużenia wpływu nierównomierności i incydentalnych dochodów w latach poprzedzających rok, na który ustalany jest ten wskaźnik.

Gminy, poprzez korporacje samorządowe oraz na spotkaniach i konferencjach samorządowców, od ponad 7 lat, postulowały o powyższe zmiany, które usuwałyby wadliwość merytoryczną dotychczasowego wzoru indywidualnego wskaźnika ograniczającego obsługę długu zawartego w art. 243 ufp oraz ograniczenia w racjonalności zarządzania długiem w zakresie wcześniejszej jego spłaty lub jego restrukturyzacji, celem obniżenia bieżących wydatków z tytułu jego obsługi.

Niestety, Związek zauważa również, że projektowane zmiany ustawowe, rozłożone w czasie, są wprowadzane wybiórczo. Przepisy o charakterze restrykcyjnym ograniczania długu w JST są wprowadzane znaczenie wcześniej niż przepisy usuwające wady merytoryczne wzoru indywidualnego wskaźnika. Dotyczy to przede wszystkim wprowadzenia w pierwszej kolejności nowych tytułów dłużnych zaliczanych do długu, a dopiero w 2026 roku nastąpić ma wyeliminowanie wydatków bieżących na obsługę długu z prawej strony wzoru indywidualnego wskaźnika obsługi zadłużenia (art.243).

Ponadto z tegoż wzoru wyeliminowano, przy obliczaniu wskaźnika zadłużenia, dochody ze sprzedaży majątku, jako elementu poprawiającego ocenę możliwości spłaty zadłużenia. Projektodawcy uzasadniają to przeciwdziałaniem pozbywania się przez JST majątku samorządowego tylko w celu poprawy wskaźnika oraz mało realistyczną prognozą dochodów ze sprzedaży majątku. Związek nie zgadza się z taką tezą o wyprzedaniu majątku gmin, celem poprawy indywidualnego wskaźnika ograniczenia spłaty zadłużenia. Majątek komunalny gmin to głównie infrastruktura zaspokajająca zbiorowe potrzeby mieszkańców oraz nieruchomości służące realizacji statutowych zadań urzędów i instytucji gminnych, nie podlegające praktycznie zbyciu. Głównym przedmiotem sprzedaży majątku gmin to pozyskane i uzbrojone wcześniej, na koszt

gminy, tereny mieszkalne i przemysłowe, które stanowią instrumenty rozwoju gospodarczego i społecznego. Zatem racjonalna gospodarka nieruchomościami, często wpierana zaciąganiem długiem, przynosi odpowiedni dochód, który powinien być brany pod uwagę przy ustalaniu zdolności do obsługi długu przez JST.

Z dotychczasowej praktyki wydaje się bezzasadne usunięcie z art. 242 wolnych środków przy ustalaniu relacji warunkującej możliwość uchwalenia budżetu. W latach 2016 - 2017 tylko 7 gmin wiejskich na 1555 oraz 3-4 gminy miejsko-wiejskie na 621 zanotowały ujemną nadwyżkę operacyjną. Najczęściej jest to wynikiem wystąpienia jednorazowych przypadków zwiększonych wydatków bieżących (np. restrukturyzacją placówek oświatowych, likwidacją szkół, itp.) lub chwilowym spadkiem w danym roku budżetowym dochodów bieżących. Zatem zmiana przepisu nie wpłynie na poziom zadłużenia gmin, ale utrudni proceduralnie funkcjonowanie tym gminom, u których wystąpiło jednorazowe zdarzenie losowe mające wpływ na budżet bieżący w jednym roku budżetowym. Dotychczasowe przepisy ustawy o finansach publicznych wystarczająco zadziałały począwszy od 2010 roku ograniczając nierównowagę budżetów bieżących gmin, co potwierdza fakt o występowaniu marginalnej liczby gmin z ujemną nadwyżką operacyjną w ostatnich latach.

Uwzględniając powyższe ustalenia, Zgromadzenie Ogólne Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej postuluje o zmiany w projekcie ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych, które pozwolą na:

1. Wyeliminowanie już od 2019 roku **wydatków bieżących na obsługę długu** z prawej strony wzoru indywidualnego wskaźnika ograniczenia obsługi zadłużenia (art. 243).
2. Utrzymanie po 2025 roku **dochodów ze sprzedaży majątku** we wzorze art. 243 indywidualnego wskaźnika ograniczenia obsługi zadłużenia,
3. **Zaniechanie wyłączenia wolnych środków** z reguły dotyczącej zrównoważenia budżetu, określonej w art. 242 ustawy o finansach publicznych.

Przewodniczący
XXXII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Gmin Wiejskich
/-/ Marek Olszewski

STANOWISKO
XXXII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej
Polskiej
z dnia 19 czerwca 2018 r.
w sprawie
zmian prawa dot. podziału i zmiany
granic gmin

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej cały czas z niepokojem obserwuje brak woli politycznej ośrodków władzy w zakresie systemowych zmian prawa dotyczącego procesów podziału i zmiany granic gmin.

Związek - w interesie gmin z obszarami wiejskimi - w sprawie zmian granic gmin wielokrotnie apelował do rządu i parlamentu o dokonanie zmian systemowych w tym zakresie. Postulowaliśmy o zmianę ustawy o samorządzie gminnym wraz z przepisami wykonawczymi, odnoszącymi się do zmian granic gminy oraz jej podziału, celem przyłączenia do innej gminy. Wskazywaliśmy na nieuregulowane problemy finansowe wynikające z podziałów. W sprawie tej przyjęto wiele stanowisk Kongresów Gmin Wiejskich, Zgromadzeń Ogólnych Związku, a także Zarządu Związku. Także ostatni, XVII Kongres Gmin Wiejskich przyjął w tej sprawie stanowisko skierowane do parlamentu i rządu. Niestety, nic w tej sprawie nie uczyniono. Widocznie obecny stan, funkcjonujący w tym zakresie, mimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 kwietnia 2009 r. (sygn. akt K37/06, Dz. U. z 2009 r. nr 63 poz. 532) dla niektórych środowisk jest zadowalający i służy do realizacji populistycznych niejednokrotnie zamierzeń, za którymi kryją się niekorzystne rozwiązania dla gmin z obszarami wiejskimi. Mimo, iż w uzasadnieniu w/w wyroku Trybunał Konstytucyjny stwierdza m.in. „że przyjęty przez ustawodawcę mechanizm nie spełnia oczekiwań podmiotów biorących udział w tym procesie. Zarówno to zjawisko, jak i wątpliwości przedstawicieli doktryny prawnej wskazują na pewne nieprawidłowości wynikające bądź z samych przepisów, bądź ze sposobu ich stosowania” nie ma woli i prób zmiany prawa. Strona rządowa w odpowiedziach na nasze stanowiska podkreśla brak potrzeby zmiany istniejącego stanu prawa. A ten stan podważa zasadę stabilności terytorialnej gmin, która to zasada leży u podstaw konstytucyjnego statusu gminy. Ostatnie zmiany granic gmin, szczególnie przeprowadzone z pominięciem opinii mieszkańców obszarów przyłączanych do innych gmin spowodowały kolejne wnioski do Trybunału Konstytucyjnego.

Zmiany granic gmin, dokonywane wyłącznie z pobudek ekonomicznych, poza burzeniem więzi społecznych, gospodarczych i kulturowych oraz jednorodności i stabilności terytorialnej, generują także ubytki w dochodach i destabilizują budżety gmin dotkniętych redukcjami terytorialnymi. To nie jest przypadkowe, iż zagrożone „anektowaniem” są szczególnie tereny wiejskie z uporządkowaną infrastrukturą i atrakcyjnymi terenami inwestycyjnymi. Przejmowanie przez inne gminy tych terenów wraz ze związanymi z nimi nieruchomościami gminnymi ma charakter wyłączenia - bez jakichkolwiek odszkodowań, cesji zobowiązań, czy też rekompensat.

Związek w całości podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowiska i apele w sprawie systemowego uregulowania procesów podziałowych, poprzez zmianę ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i przepisów wykonawczych odnoszących się do zmian granic gmin. Oczekiwane przez nas zmiany prawa uwzględnić winny przyczyny, które powodowały i powodują wnoszenie przez jednostki samorządu terytorialnego wniosków do Trybunału Konstytucyjnego, a także wątpliwości przedstawicieli doktryny prawnej w tym zakresie. Wobec jednak unikania kompleksowego uregulowania, po okresie ponad 28-letniego funkcjonowania odrodzonego samorządu, XXXII Zgromadzenie Ogólne Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej wnosi o ustanowienie przynajmniej przepisów regulujących **przede wszystkim skutki ekonomiczne** zmian granic gmin uwzględniających następujące zagadnienia:

- Określenie zasad rozliczeń skutków procesów podziałowych, szczególnie rozliczeń finansowych i majątkowych pomiędzy gminami objętymi zmianami granic, zapewniającymi rekompensatę za poniesione nakłady i utracone mienie komunalne i dochody, a także cesję zobowiązań finansowych wobec instytucji finansowych i budżetu państwa.
- Uregulowania stałego i systemowego wymaga także proces przejęcia długów i zobowiązań prawnofinansowych gminy likwidowanej z urzędu ze względu na jej nadmierne zadłużenie. Uregulowanie problemu tzw. specustawą w odniesieniu wyłącznie do gminy Ostrowice jest działaniem doraźnym.
- Zwolnienie z kosztów, opłat i podatków z tytułu przeniesienia własności mienia wynikających z procesu zmiany granic gmin.

- Ograniczenie częstotliwości referendów i konsultacji publicznych ws. zmiany granic, dotyczących tych samych obszarów gmin, do jednego razu w kadencji samorządów. Coroczne organizowanie referendów i konsultacji w tej samej sprawie jest kosztochłonne i wprowadza poczucie nieuzasadnionej tymczasowości.

Przedstawiając kolejne stanowisko w sprawie granic gmin, ponownie powtarzamy, że postulowane zmiany uchronią wiele gmin przed nieuzasadnioną „aneksją terytorialną” dokonywaną dotychczas z pobudek ekonomicznych i politycznych, lub na jednostronny wniosek silniejszej, sąsiadującej gminy miejskiej.

Przewodniczący
XXXII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Gmin Wiejskich
/-/ Marek Olszewski

STANOWISKO
XXXII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej
Polskiej
z dnia 19 czerwca 2018 r.
w sprawie
oświaty

Czas wprowadzania nowego ustroju szkolnego trwa. Podjęte w roku 2017 przez samorządy wiejskie i miejsko-wiejskie pierwsze decyzje wprowadzające reformę systemu edukacji sprawiły, że proces edukacji i wychowania młodego pokolenia w Polsce przebiega bez widocznych zakłóceń.

Dostosowanie budynków szkolnych do nowej organizacji nie wszędzie przebiega jednak łatwo. Część obiektów gimnazjalnych nie sposób przystosować do nowych potrzeb.

Wielka pomysłowość samorządów, nauczycieli i rodziców sprawia, że służą one nowym zadaniom lokalnym – przedszkolom, bibliotekom, zajęciom kulturalnym lub żłobkom.

Dostosowanie budynków, dotychczas służącym szkołom podstawowym 6-klasowym na potrzeby szkół 8-klasowych powinno być w większym stopniu wsparte środkami z budżetu państwa. Wciąż jeszcze potrzebne są pieniądze na pracownie przedmiotowe, tworzone w związku z reformą systemu edukacji, a także unowocześnienie i doposażenie już istniejących.

Chociaż jako samorządy zajmujemy się przede wszystkim materialnymi i finansowymi aspektami prowadzenia zadań oświatowych, to naszej uwadze nie uchodzą takie potrzeby jak zbyt ciężkie tornistry, tworzone w pośpiechu i sprawdzane dopiero teraz w praktyce programy nauczania, czekające nas problemy roku 2019 związane z piętrzącymi się rocznikami.

Niezmiennie apelujemy o zaufanie i zaniechanie **nadmiernej centralizacji** w procesie zarządzania oświatą. Samorządy potrafią samodzielnie podejmować racjonalne decyzje dotyczące wyboru dyrektorów placówek oświatowych, organizacji sieci szkolnej i zajęć lekcyjnych.

Nie ulega zmianie nasz pogląd dotyczący potrzeby dalszych, systemowych zmian Karty Nauczyciela. Dokument ten powinien być dostosowany do nie tylko dawno dokonanej zmiany ustrojowej Państwa I samorządów, ale także do obecnej oświaty jej zadań i wyzwań w procesie edukacji jakie stoją przed nauczycielami i jednostkami samorządu terytorialnego.

Nie zmienia się nasz stały postulat zwiększenia nakładów na realizację zadań oświatowych. Przy obecnym systemie naliczania części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego nie jesteśmy w stanie utrzymać szkół z mało licznymi oddziałami. Stąd nasz wniosek, powtarzany od dawna w wielu naszych stanowiskach, o finansowanie „uczni przeliczeniowego w oddziale”, a nie tylko „uczni przeliczeniowego”.

Prace nad nowym systemem dzielenia subwencji oświatowej rozpoczęły się w Ministerstwie Edukacji Narodowej w roku 2017. Zabiegaliśmy o to, by nowego systemu naliczania subwencji nie wprowadzać podczas przekształcania systemu edukacji, zgodnie z założeniami reformy. Uczestniczyliśmy jednak w pracach nad nowym, teoretycznym modelem finansowania zadań oświatowych prowadzonych przez samorządy. Podział bonu edukacyjnego „A” na część „oddziałową” i „uczniowską” wydawał się bardzo rozsądnym rozwiązaniem.

Ze zdziwieniem i przykrością stwierdzamy, że odżyły w związku z tym animozje miejsko-wiejskie. Obawa, iż nastąpi przesunięcie środków subwencyjnych na oddziały wiejskie kosztem oddziałów miejskich spowodowała, że przypomniały się zapomniane już dawno animozje między miastem, powiatem i wsią. Jesteśmy przekonani, że porozumienie w tej sprawie jest możliwe.

Środki finansowe są tylko jednym z narzędzi kształtowania systemu edukacji, w którym dobro ucznia zawsze jest najważniejsze.

Uczestnicy XXXII Zgromadzenia Ogólnego Związku Gmin Wiejskich za najistotniejsze, wymagające wsparcia, uważają następujące problemy:

- pomoc finansową w procesie przekształcania i wyposażaniu obiektów szkolnych w związku z wprowadzaniem nowego ustroju szkolnego,
- przygotowanie nowego systemu finansowania zadań oświatowych, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, dostosowanego do obecnego systemu oświaty i wspierającego szkoły wiejskie i miejsko-wiejskie,
- zwiększenie ogólnych nakładów na oświatę w budżecie państwa.

Zapewnienie równych szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w gminach z obszarami wiejskimi musi pozostać niezmiennie naszym głównym celem działania w dziedzinie edukacji.

Przewodniczący
XXXII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Gmin Wiejskich
-/ Marek Olszewski

**Stanowisko
XVIII Kongresu Gmin Wiejskich
z dnia 20 czerwca 2018 r.
w sprawie
wyzwań dla rozwoju obszarów
wiejskich**

Mija 25 lat działalności Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej. Działalności skoncentrowanej przede wszystkim na reprezentowaniu interesów gmin z obszarami wiejskimi w procesie tworzenia różnych form i wsparcia ich rozwoju. W tym czasie w Polsce nastąpiła transformacja ustrojowa, a na większości obszarów wiejskich dokonał się skok cywilizacyjny. Zmiany polskiej wsi dotyczą każdej dziedziny życia I aktywności gospodarczej. Obejmują one zarówno infrastrukturę, politykę oraz sferę społeczną. Przed upadkiem poprzedniego ustroju, życie poza miastem było ściśle związane z produkcją rolną. Okres transformacji ustrojowej państwa cechował proces wycofywania się z wspierania rolnictwa. W tym samym czasie obszary wiejskie doświadczyły wyraźnego regresu w rozwoju infrastruktury. Likwidowano nie tylko państwowe i

spółdzielcze gospodarstwa rolne, ale także instytucje społeczne, oświatowe i kulturalne. Ograniczono sieć transportu publicznego.

Te niekorzystne trendy i zjawiska utrzymywały się aż do przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Akcesja do Wspólnoty związana była z objęciem wsi i rolników Wspólną Polityką Rolną, ale także umożliwiła dostęp do wielu programów skierowanych do samorządów wiejskich, takich jak Program Odnowy Wsi, Program LEADER oraz regionalne programy specjalne. To w 2004 roku rozpoczął się, trwający do dziś, proces przemiany mentalnej naszych społeczeństw, połączony z budową bazy infrastrukturalno-instytucjonalnej na wsi.

Teraźniejszość i przyszłość stawiają przed samorządami z obszarami wiejskimi kolejne oczekiwania połączone z wyzwaniem. Ocena przeszłości jest istotna, ale refleksja nad przyszłością i związanymi z nią wyzwaniami jest ważniejsza w procesie rozwoju i przekształceń polskiej wsi. Już w 2011 roku, podczas polskiej prezydencji w Unii Europejskiej, byliśmy gospodarzami, we współpracy z Komitetem Regionów, Europejskiego Kongresu Gmin Wiejskich. Przyjeliśmy wówczas Deklarację Warszawską wyrażającą nasze oczekiwania w zakresie rozwoju obszarów wiejskich w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2014 – 2020.

Analizując tempo zmian zachodzących na obszarach wiejskich w porównaniu z obszarami zurbanizowanymi, należy zauważyć, że dynamika rozwoju tych ostatnich jest większa. Skala różnicowania standardów życia w miastach i na obszarach wiejskich jest wyzwaniem dla polityków, instytucji publicznych i organizacji społecznych. Aby powstrzymać wyludnianie się obszarów wiejskich, ich marginalizację i procesy pauperyzacji zamieszkujących je obywateli - trzeba zapewnić mieszkańcom odpowiednią jakość życia. Jej wyznacznikami są dostęp do infrastruktury technicznej i społecznej oraz usług publicznych. Nie można zapominać o miejscach pracy, szczególnie dla kobiet wychowujących dzieci. Oceniając dotychczasową politykę rozwojową obszarów wiejskich dochodzimy do wniosków, że dotychczasowe instrumenty wsparcia tych procesów są niewystarczające. Stąd właśnie wynikają różnice w jakości życia mieszkańców miast i wsi. Obszary wiejskie wymagają reorientacji trendów gospodarczo-społecznych i oderwania ich od schematycznego powiązania tylko z rolnictwem i gospodarką żywnościową. Potrzebne są nowe wizje, nowe programy oraz innowacyjne spojrzenie na szanse rozwojowe obszarów wiejskich.

Zdaniem uczestników XVIII Kongresu Gmin Wiejskich poprawie sytuacji w tym zakresie będą sprzyjać następujące działania:

- Opracowanie krajowej polityki wiejskiej - na wzór polityki miejskiej. To obydwie polityki rozwojowe: miejska i wiejska powinny razem i komplementarnie tworzyć politykę rozwoju kraju. Zasadnym by było, aby za rozwój całego kraju odpowiadał jeden resort. Resort rozwoju.
- Zastosowanie w programach wspierających rozwój obszarów wiejskich takich instrumentów finansowych, które realnie wpłyną na zmniejszenie dysproporcji w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej pomiędzy obszarami wiejskimi a miejskimi, w tym utworzenie krajowego Funduszu Rozwoju Polskiej Wsi.
- Wzmocnienie mechanizmu wyrównawczego w finansowaniu gmin z obszarami wiejskimi i wprowadzenie subwencji ekologicznej dla gmin objętych różnego rodzaju formami ochrony przyrody, jako rekompensaty za ograniczenia rozwojowe tych obszarów.
- Utworzenie specjalnych, nie tylko unijnych, instrumentów finansowych dedykowanych dla obszarów wiejskich na eliminację niedomagań w sferze gospodarki wodno-ściekowej (liniowej i rozproszonej).
- Utworzenie spójnych, stabilnych mechanizmów wsparcia zróżnicowanych form rozwoju energetyki odnawialnej na obszarach wiejskich, a przede wszystkim rozwoju energetyki prosumenckiej.
- Działaniom zrównoważonego rozwoju winno służyć niwelowanie regionalnych dysproporcji rozwojowych w ramach regionalnych programów operacyjnych.
- Wprowadzenie w planowaniu przestrzennym standardów urbanistycznych uwzględniających ochronę krajobrazu, rewitalizację obszarów wiejskich, przeciwdziałanie nadmiernemu rozpraszaniu zabudowy osadniczej oraz ściślejsze powiązanie planowania przestrzennego z planami (strategiami) rozwoju gmin.
- Zmiana podejścia w procesie planowania, realizacji i finansowania inwestycji infrastrukturalnych realizowanych na obszarach o rozproszonej zabudowie. Musi nastąpić zróżnicowanie parametryzacji urządzeń i instalacji infrastrukturalnych względem miejsca ich planowania i realizacji.
- Zdecydowane zwiększenie finansowania w krajowym programie budowy dróg lokalnych. Podobne programy należy stworzyć w regionach. Programy te powinny preferować partnerstwo, także partnerstwo publiczno-prywatne i systemy szkieletowe.
- Prawne umożliwienie użycia siedlisk gospodarstw do prowadzenia działalności gospodarczej.
- Rozwinięcie mechanizmów finansowania lokalnej przedsiębiorczości poprzez kreowanie i wzmacnianie lokalnych instytucji finansowych, takich jak: banki spółdzielcze, fundusze poręczeniowe, pożyczkowe i gwarancyjne. Wprowadzenie preferencji podatkowych dla podmiotów lokalnej przedsiębiorczości z refinansowaniem utraconych przez samorządy dochodów własnych.
- Faktyczne wsparcie oświaty wiejskiej, uwzględniające to, że poprzez likwidację gimnazjów obniżona została ranga, a tym samym poziom wykształcenia uzyskiwanego na miejscu.
- Wykluczenie tzw. białych plam dostępu do transportu publicznego poprzez maksymalne uproszczenie zasad jego funkcjonowania na terenach wiejskich.

Przewodniczący
 XXXII Zgromadzenia Ogólnego
 Związku Gmin Wiejskich
 /-/ Marek Olszewski

WYKAZ GMIN CZŁONKOWSKICH ZWIĄZKU GMIN WIEJSKICH
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

STAN W DNIU 31.12.2018 r. **622 GMINY**

Zestawienie gmin członkowskich wg województw				
Województwo	liczba gmin członkowskich	liczba gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w województwie	udział procentowy gmin członkowskich ZGWRP do ogólnej liczby gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w województwie	udział procentowy gmin w województwie do ogólnej liczby gmin członkowskich ZGWRP (622 gminy)
Dolnośląskie	52	133	39,10	8,36
Kujawsko-pomorskie	56	127	44,09	9,00
Lubelskie	38	193	19,61	6,11
Lubuskie	15	73	20,27	2,41
Łódzkie	81	159	50,94	13,02
Małopolskie	33	168	19,64	5,31
Mazowieckie	97	279	34,77	15,59
Opolskie	9	68	13,24	1,45
Podkarpackie	25	144	17,36	4,02
Podlaskie	21	105	20,00	3,38
Pomorskie	24	100	24,49	3,86
Śląskie	21	118	17,80	3,38
Świętokrzyskie	28	97	28,87	4,50
Warmińsko-mazurskie	23	100	23,00	3,70
Wielkopolskie	83	207	40,10	13,34
Zachodniopomorskie	16	103	15,53	2,57
R A Z E M	622			

WYKAZ GMIN CZŁONKOWSKICH
ZWIĄZKU GMIN WIEJSKICH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
622 GMINY
(Stan na dzień 31 grudnia 2018 r.)

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
1	1	Gromadka	gm. w.	dolnośląskie	bolesławiecki
2	2	Osiecznica	gm. w.	dolnośląskie	bolesławiecki
3	3	Warta Bolesławiecka	gm. w.	dolnośląskie	bolesławiecki
4	4	Głogów	gm. w.	dolnośląskie	głogowski
5	5	Jerzmanowa	gm. w.	dolnośląskie	głogowski
6	6	Kotla	gm. w.	dolnośląskie	głogowski
7	7	Pęcław	gm. w.	dolnośląskie	głogowski
8	8	Żukowice	gm. w.	dolnośląskie	głogowski
9	9	Męcinka	gm. w.	dolnośląskie	jaworski
10	10	Paszowice	gm. w.	dolnośląskie	jaworski
11	11	Wądroże Wielkie	gm. w.	dolnośląskie	jaworski
12	12	Marciszów	gm. w.	dolnośląskie	kamiennogórski
13	13	Bystrzyca Kłodzka	gm. m-w.	dolnośląskie	kłodzki
14	14	Kłodzko	gm. w.	dolnośląskie	kłodzki
15	15	Lewin Kłodzki	gm. w.	dolnośląskie	kłodzki
16	16	Nowa Ruda	gm. w.	dolnośląskie	kłodzki
17	17	Radków	gm. m-w.	dolnośląskie	kłodzki
18	18	Chojnów	gm. w.	dolnośląskie	legnicki
19	19	Krotoszyce	gm. w.	dolnośląskie	legnicki
20	20	Kunice	gm. w.	dolnośląskie	legnicki

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
21	21	Miłkowice	gm. w.	dolnośląskie	legnicki
22	22	Lubin	gm. w.	dolnośląskie	lubiński
23	23	Dobroszyce	gm. w.	dolnośląskie	oleśnicki
24	24	Dziadowa Kłoda	gm. w.	dolnośląskie	oleśnicki
25	25	Oleśnica	gm. w.	dolnośląskie	oleśnicki
26	26	Oława	gm. w.	dolnośląskie	oławski
27	27	Grębocice	gm. w.	dolnośląskie	polkowicki
28	28	Radwanice	gm. w.	dolnośląskie	polkowicki
29	29	Borów	gm. w.	dolnośląskie	strzeliński
30	30	Kondratowice	gm. w.	dolnośląskie	strzeliński
31	31	Przeworno	gm. w.	dolnośląskie	strzeliński
32	32	Kostomłoty	gm. w.	dolnośląskie	średzki
33	33	Miękinia	gm. w.	dolnośląskie	średzki
34	34	Środa Śląska	gm. m-w.	dolnośląskie	średzki
35	35	Udanin	gm. w.	dolnośląskie	średzki
36	36	Dobromierz	gm. w.	dolnośląskie	świdnicki
37	37	Jaworzyna Śląska	gm. m-w.	dolnośląskie	świdnicki
38	38	Marcinowice	gm. w.	dolnośląskie	świdnicki
39	39	Świdnica	gm. w.	dolnośląskie	świdnicki
40	40	Czarny Bór	gm. w.	dolnośląskie	wałbrzyski

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
41	41	Mieroszów	gm. m-w.	dolnośląskie	wałbrzyski
42	42	Stare Bogaczowice	gm. w.	dolnośląskie	wałbrzyski
43	43	Walim	gm. w.	dolnośląskie	wałbrzyski
44	44	Czernica	gm. w.	dolnośląskie	wrocławski
45	45	Długołęka	gm. w.	dolnośląskie	wrocławski
46	46	Kobierzyce	gm. w.	dolnośląskie	wrocławski
47	47	Żórawina	gm. w.	dolnośląskie	wrocławski
48	48	Stoszowice	gm. w.	dolnośląskie	ząbkowicki
49	49	Zgorzelec	gm. w.	dolnośląskie	zgorzelecki
50	50	Pielgrzymka	gm. w.	dolnośląskie	złotoryjski
51	51	Zagrodno	gm. w.	dolnośląskie	złotoryjski
52	52	Złotoryja	gm. w.	dolnośląskie	złotoryjski
53	1	Zakrzewo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	aleksandrowski
54	2	Bartniczka	gm. w.	kujawsko-pomorskie	brodnicki
55	3	Bobrowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	brodnicki
56	4	Brodnica	gm. w.	kujawsko-pomorskie	brodnicki
57	5	Jabłonowo Pomorskie	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	brodnicki
58	6	Osiek	gm. w.	kujawsko-pomorskie	brodnicki
59	7	Białe Błota	gm. w.	kujawsko-pomorskie	bydgoski
60	8	Dąbrowa Chełmińska	gm. w.	kujawsko-pomorskie	bydgoski
61	9	Dobrcz	gm. w.	kujawsko-pomorskie	bydgoski
62	10	Chełmno	gm. w.	kujawsko-pomorskie	chełmiński
63	11	Stolno	gm. w.	kujawsko-pomorskie	chełmiński

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
64	12	Kowalewo Pomorskie	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	golubsko-dobrzyński
65	13	Gruta	gm. w.	kujawsko-pomorskie	grudziądzki
66	14	Łasin	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	grudziądzki
67	15	Radzyń Chełmiński	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	grudziądzki
68	16	Rogóźno	gm. w.	kujawsko-pomorskie	grudziądzki
69	17	Świecie nad Osą	gm. w.	kujawsko-pomorskie	grudziądzki
70	18	Gniewkowo	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	inowrocławski
71	19	Inowrocław	gm. w.	kujawsko-pomorskie	inowrocławski
72	20	Rojewo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	inowrocławski
73	21	Dobrzyń nad Wisłą	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	lipnowski
74	22	Wielgie	gm. w.	kujawsko-pomorskie	lipnowski
75	23	Dąbrowa	gm. w.	kujawsko-pomorskie	mogileński
76	24	Sadki	gm. w.	kujawsko-pomorskie	nakielski
77	25	Osiężciny	gm. w.	kujawsko-pomorskie	radziejowski
78	26	Rogowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	rypiński
79	27	Rypin	gm. w.	kujawsko-pomorskie	rypiński
80	28	Skrwilno	gm. w.	kujawsko-pomorskie	rypiński
81	29	Wapielsk	gm. w.	kujawsko-pomorskie	rypiński
82	30	Sośno	gm. w.	kujawsko-pomorskie	sępoleński
83	31	Bukowiec	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki
84	32	Dragacz	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki
85	33	Lniano	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki
86	34	Pruszcz	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
87	35	Świekatowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki
88	36	Warlubie	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki
89	37	Chełmża	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
90	38	Lubicz	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
91	39	Łubianka	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
92	40	Łysomice	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
93	41	Obrowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
94	42	Wielka Nieszawka	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
95	43	Zławieś Wielka	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
96	44	Cekcyn	gm. w.	kujawsko-pomorskie	tucholski
97	45	Gostycyn	gm. w.	kujawsko-pomorskie	tucholski
98	46	Kęsowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	tucholski
99	47	Lubiewo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	tucholski
100	48	Śliwice	gm. w.	kujawsko-pomorskie	tucholski
101	49	Płużnica	gm. w.	kujawsko-pomorskie	wąbrzeski
102	50	Ryńsk	gm. w.	kujawsko-pomorskie	wąbrzeski
103	51	Baruchowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	włocławski
104	52	Boniewo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	włocławski
105	53	Brześć Kujawski	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	włocławski
106	54	Fabianki	gm. w.	kujawsko-pomorskie	włocławski
107	55	Lubanie	gm. w.	kujawsko-pomorskie	włocławski
108	56	Gąsawa	gm. w.	kujawsko-pomorskie	żniński
109	1	Biała Podlaska	gm. w.	lubelskie	białski

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
110	2	Drelów	gm. w.	lubelskie	białski
111	3	Janów Podlaski	gm. w.	lubelskie	białski
112	4	Konstantynów	gm. w.	lubelskie	białski
113	5	Międzyrzec Podlaski	gm. w.	lubelskie	białski
114	6	Piszczac	gm. w.	lubelskie	białski
115	7	Terespol	gm. w.	lubelskie	białski
116	8	Tuczna	gm. w.	lubelskie	białski
117	9	Zalesie	gm. w.	lubelskie	białski
118	10	Biszczka	gm. w.	lubelskie	biłgorajski
119	11	Potok Górny	gm. w.	lubelskie	biłgorajski
120	12	Białopole	gm. w.	lubelskie	chełmski
121	13	Dubienka	gm. w.	lubelskie	chełmski
122	14	Leśniowice	gm. w.	lubelskie	chełmski
123	15	Wierzbica	gm. w.	lubelskie	chełmski
124	16	Chrzanów	gm. w.	lubelskie	janowski
125	17	Modliborzyce	gm. m-w.	lubelskie	janowski
126	18	Krasnystaw	gm. w.	lubelskie	krasnostawski
127	19	Gościeradów	gm. w.	lubelskie	kraśnicki
128	20	Szastarka	gm. w.	lubelskie	kraśnicki
129	21	Trzydnik Duży	gm. w.	lubelskie	kraśnicki
130	22	Abramów	gm. w.	lubelskie	lubartowski
131	23	Firlej	gm. w.	lubelskie	lubartowski
132	24	Lubartów	gm. w.	lubelskie	lubartowski

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
133	25	Niedźwiada	gm. w.	lubelskie	lubartowski
134	26	Ostrówek	gm. w.	lubelskie	lubartowski
135	27	Garbów	gm. w.	lubelskie	lubelski
136	28	Strzyżewice	gm. w.	lubelskie	lubelski
137	29	Wólka	gm. w.	lubelskie	lubelski
138	30	Spiczyn	gm. w.	lubelskie	łęczyński
139	31	Łuków	gm. w.	lubelskie	lukowski
140	32	Stoczek Łukowski	gm. w.	lubelskie	lukowski
141	33	Końskowola	gm. w.	lubelskie	puławski
142	34	Żyrzyn	gm. w.	lubelskie	puławski
143	35	Kłoczew	gm. w.	lubelskie	rycki
144	36	Melgiew	gm. w.	lubelskie	świdnicki
145	37	Hanna	gm. w.	lubelskie	włodawski
146	38	Skierbieszów	gm. w.	lubelskie	zamojski
147	1	Bobrowice	gm. w.	lubuskie	krośnieński
148	2	Bytnica	gm. w.	lubuskie	krośnieński
149	3	Przytoczna	gm. w.	lubuskie	międzyrzecki
150	4	Pszczew	gm. w.	lubuskie	międzyrzecki
151	5	Zwierzyn	gm. w.	lubuskie	strzelecko-drezdenecki
152	6	Lubrza	gm. w.	lubuskie	świebodziński
153	7	Łągów	gm. w.	lubuskie	świebodziński
154	8	Skąpe	gm. w.	lubuskie	świebodziński
155	9	Babimost	gm. m-w.	lubuskie	zielonogórski

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
156	10	Kargowa	gm. m-w.	lubuskie	zielonogórski
157	11	Świdnica	gm. w.	lubuskie	zielonogórski
158	12	Trzebiechów	gm. w.	lubuskie	zielonogórski
159	13	Brzeźnica	gm. w.	lubuskie	żagański
160	14	Niegosławice	gm. w.	lubuskie	żagański
161	15	Lipinki Łużyckie	gm. w.	lubuskie	żarski
162	1	Drużbice	gm. w.	łódzkie	bełchatowski
163	2	Kleszczów	gm. w.	łódzkie	bełchatowski
164	3	Rusiec	gm. w.	łódzkie	bełchatowski
165	4	Dmosin	gm. w.	łódzkie	brzeziński
166	5	Jeżów	gm. w.	łódzkie	brzeziński
167	6	Rogów	gm. w.	łódzkie	brzeziński
168	7	Oporów	gm. w.	łódzkie	kutnowski
169	8	Daszyna	gm. w.	łódzkie	łęczycki
170	9	Góra Świętej Małgorzaty	gm. w.	łódzkie	łęczycki
171	10	Witonia	gm. w.	łódzkie	łęczycki
172	11	Domaniewice	gm. w.	łódzkie	łowicki
173	12	Kiernoza	gm. w.	łódzkie	łowicki
174	13	Kocierzew Południowy	gm. w.	łódzkie	łowicki
175	14	Łowicz	gm. w.	łódzkie	łowicki
176	15	Nieborów	gm. w.	łódzkie	łowicki
177	16	Zduny	gm. w.	łódzkie	łowicki
178	17	Andrespol	gm. w.	łódzkie	łódzki wschodni

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
179	18	Brójce	gm. w.	łódzkie	łódzki wschodni
180	19	Nowosolna	gm. w.	łódzkie	łódzki wschodni
181	20	Rzgów	gm. m-w.	łódzkie	łódzki wschodni
182	21	Mniszków	gm. w.	łódzkie	opoczyński
183	22	Paradyż	gm. w.	łódzkie	opoczyński
184	23	Poświętne	gm. w.	łódzkie	opoczyński
185	24	Dłutów	gm. w.	łódzkie	pabianicki
186	25	Dobroń	gm. w.	łódzkie	pabianicki
187	26	Lutomiersk	gm. w.	łódzkie	pabianicki
188	27	Pajęczno	gm. m-w.	łódzkie	pajęczański
189	28	Rząśnia	gm. w.	łódzkie	pajęczański
190	29	Sulmierzyce	gm. w.	łódzkie	pajęczański
191	30	Grabica	gm. w.	łódzkie	piotrkowski
192	31	Łęki Szlacheckie	gm. w.	łódzkie	piotrkowski
193	32	Rozprza	gm. w.	łódzkie	piotrkowski
194	33	Pęczniew	gm. w.	łódzkie	poddębicki
195	34	Poddębice	gm. m-w.	łódzkie	poddębicki
196	35	Wartkowice	gm. w.	łódzkie	poddębicki
197	36	Zadzim	gm. w.	łódzkie	poddębicki
198	37	Gidle	gm. w.	łódzkie	radomszczański
199	38	Gomunice	gm. w.	łódzkie	radomszczański
200	39	Kodrąb	gm. w.	łódzkie	radomszczański
201	40	Ładzice	gm. w.	łódzkie	radomszczański

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
202	41	Żytno	gm. w.	łódzkie	radomszczański
203	42	Biała Rawska	gm. m-w.	łódzkie	rawski
204	43	Cielądz	gm. w.	łódzkie	rawski
205	44	Rawa Mazowiecka	gm. w.	łódzkie	rawski
206	45	Regnów	gm. w.	łódzkie	rawski
207	46	Sadkowice	gm. w.	łódzkie	rawski
208	47	Błaszki	gm. m-w.	łódzkie	sieradzki
209	48	Brzeźnio	gm. w.	łódzkie	sieradzki
210	49	Burzenin	gm. w.	łódzkie	sieradzki
211	50	Goszczanów	gm. w.	łódzkie	sieradzki
212	51	Klonowa	gm. w.	łódzkie	sieradzki
213	52	Warta	gm. m-w.	łódzkie	sieradzki
214	53	Głuchów	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
215	54	Godzianów	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
216	55	Kowiesy	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
217	56	Lipce Reymontowskie	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
218	57	Maków	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
219	58	Nowy Kawęczyn	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
220	59	Skierniewice	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
221	60	Słupia	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
222	61	Budziszewice	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
223	62	Czerniewice	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
224	63	Inowłódz	gm. w.	łódzkie	tomaszowski

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
225	64	Lubochnia	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
226	65	Rokiciny	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
227	66	Rzeczyca	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
228	67	Tomaszów Mazowiecki	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
229	68	Ujazd	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
230	69	Żelechlinek	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
231	70	Biała	gm. w.	łódzkie	wieluński
232	71	Konopnica	gm. w.	łódzkie	wieluński
233	72	Mokrsko	gm. w.	łódzkie	wieluński
234	73	Osjaków	gm. w.	łódzkie	wieluński
235	74	Pątnów	gm. w.	łódzkie	wieluński
236	75	Szadek	gm. m-w.	łódzkie	zduńskowolski
237	76	Zduńska Wola	gm. w.	łódzkie	zduńskowolski
238	77	Głowno	gm. w.	łódzkie	zgierski
239	78	Ozorków	gm. w.	łódzkie	zgierski
240	79	Parzęczew	gm. w.	łódzkie	zgierski
241	80	Stryków	gm. m-w.	łódzkie	zgierski
242	81	Zgierz	gm. w.	łódzkie	zgierski
243	1	Rzezawa	gm. w.	małopolskie	bocheński
244	2	Iwkowa	gm. w.	małopolskie	brzeski
245	3	Szczurowa	gm. w.	małopolskie	brzeski
246	4	Babice	gm. w.	małopolskie	chrzanowski
247	5	Mędrzechów	gm. w.	małopolskie	dąbrowski

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
248	6	Olesno	gm. w.	małopolskie	dąbrowski
249	7	Radgoszcz	gm. w.	małopolskie	dąbrowski
250	8	Łużna	gm. w.	małopolskie	gorlicki
251	9	Moszczenica	gm. w.	małopolskie	gorlicki
252	10	Ropa	gm. w.	małopolskie	gorlicki
253	11	Sękowa	gm. w.	małopolskie	gorlicki
254	12	Uście Gorlickie	gm. w.	małopolskie	gorlicki
255	13	Czernichów	gm. w.	małopolskie	krakowski
256	14	Zielonki	gm. w.	małopolskie	krakowski
257	15	Dobra	gm. w.	małopolskie	limanowski
258	16	Jodłownik	gm. w.	małopolskie	limanowski
259	17	Słopnice	gm. w.	małopolskie	limanowski
260	18	Golcza	gm. w.	małopolskie	miechowski
261	19	Książ Wielki	gm. w.	małopolskie	miechowski
262	20	Pcim	gm. w.	małopolskie	myślenicki
263	21	Raciechowice	gm. w.	małopolskie	myślenicki
264	22	Grybów	gm. w.	małopolskie	nowosądecki
265	23	Korzenna	gm. w.	małopolskie	nowosądecki
266	24	Łososina Dolna	gm. w.	małopolskie	nowosądecki
267	25	Jabłonka	gm. w.	małopolskie	nowotarski
268	26	Lipnica Wielka	gm. w.	małopolskie	nowotarski
269	27	Ochoznica Dolna	gm. w.	małopolskie	nowotarski
270	28	Koniusza	gm. w.	małopolskie	proszowicki

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
271	29	Koszyce	gm. w.	małopolskie	proszowicki
272	30	Ciężkowice	gm. m-w.	małopolskie	tarnowski
273	31	Tarnów	gm. w.	małopolskie	tarnowski
274	32	Biskupice	gm. w.	małopolskie	wielicki
275	33	Kłaj	gm. w.	małopolskie	wielicki
276	1	Gołymin-Ośrodek	gm. w.	mazowieckie	ciechanowski
277	2	Grudusk	gm. w.	mazowieckie	ciechanowski
278	3	Opinogóra Górna	gm. w.	mazowieckie	ciechanowski
279	4	Sobolew	gm. w.	mazowieckie	garwoliński
280	5	Gostynin	gm. w.	mazowieckie	gostyński
281	6	Sanniki	gm. w.	mazowieckie	gostyński
282	7	Szczawin Kościelny	gm. w.	mazowieckie	gostyński
283	8	Jaktorów	gm. w.	mazowieckie	grodziski
284	9	Żabia Wola	gm. w.	mazowieckie	grodziski
285	10	Belsk Duży	gm. w.	mazowieckie	grójecki
286	11	Jasieniec	gm. w.	mazowieckie	grójecki
287	12	Pniewy	gm. w.	mazowieckie	grójecki
288	13	Jabłonna	gm. w.	mazowieckie	legionowski
289	14	Nieporęt	gm. w.	mazowieckie	legionowski
290	15	Serock	gm. m-w.	mazowieckie	legionowski
291	16	Wieliszew	gm. w.	mazowieckie	legionowski
292	17	Huszlew	gm. w.	mazowieckie	łosicki
293	18	Olszanka	gm. w.	mazowieckie	łosicki

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
294	19	Sarnaki	gm. w.	mazowieckie	łosicki
295	20	Sypniewo	gm. w.	mazowieckie	makowski
296	21	Ceglów	gm. w.	mazowieckie	miński
297	22	Dębe Wielkie	gm. w.	mazowieckie	miński
298	23	Kałużyn	gm. m-w.	mazowieckie	miński
299	24	Stanisławów	gm. w.	mazowieckie	miński
300	25	Szreńsk	gm. w.	mazowieckie	mławski
301	26	Wieczfnia Kościelna	gm. w.	mazowieckie	mławski
302	27	Czosnów	gm. w.	mazowieckie	nowodworski
303	28	Nasielsk	gm. m-w.	mazowieckie	nowodworski
304	29	Pomieczówek	gm. w.	mazowieckie	nowodworski
305	30	Zakroczym	gm. m-w.	mazowieckie	nowodworski
306	31	Lelis	gm. w.	mazowieckie	ostrołęcki
307	32	Łyse	gm. w.	mazowieckie	ostrołęcki
308	33	Olszewo-Borki	gm. w.	mazowieckie	ostrołęcki
309	34	Rzekuń	gm. w.	mazowieckie	ostrołęcki
310	35	Andrzejewo	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
311	36	Małkinia Górna	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
312	37	Ostrów Mazowiecka	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
313	38	Szulborze Wielkie	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
314	39	Wąsewo	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
315	40	Zaręby Kościelne	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
316	41	Celestynów	gm. w.	mazowieckie	otwocki

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
317	42	Karczew	gm. m-w.	mazowieckie	otwocki
318	43	Sobienie-Jeziory	gm. w.	mazowieckie	otwocki
319	44	Wiązowna	gm. w.	mazowieckie	otwocki
320	45	Góra Kalwaria	gm. m-w.	mazowieckie	piaseczyński
321	46	Lesznowola	gm. w.	mazowieckie	piaseczyński
322	47	Prażmów	gm. w.	mazowieckie	piaseczyński
323	48	Tarczyn	gm. m-w.	mazowieckie	piaseczyński
324	49	Bodzanów	gm. w.	mazowieckie	płocki
325	50	Brudzeń Duży	gm. w.	mazowieckie	płocki
326	51	Bulkowo	gm. w.	mazowieckie	płocki
327	52	Drobin	gm. m-w.	mazowieckie	płocki
328	53	Łąck	gm. w.	mazowieckie	płocki
329	54	Mała Wieś	gm. w.	mazowieckie	płocki
330	55	Radzanowo	gm. w.	mazowieckie	płocki
331	56	Słubice	gm. w.	mazowieckie	płocki
332	57	Wyszogród	gm. m-w.	mazowieckie	płocki
333	58	Naruszewo	gm. w.	mazowieckie	płoński
334	59	Płońsk	gm. w.	mazowieckie	płoński
335	60	Raciąż	gm. w.	mazowieckie	płoński
336	61	Michałowice	gm. w.	mazowieckie	pruszkowski
337	62	Przasnysz	gm. w.	mazowieckie	przasnyski
338	63	Borkowice	gm. w.	mazowieckie	przysuski
339	64	Gielniów	gm. w.	mazowieckie	przysuski

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
340	65	Odrzywół	gm. w.	mazowieckie	przysuski
341	66	Wieniawa	gm. w.	mazowieckie	przysuski
342	67	Świercze	gm. w.	mazowieckie	pultuski
343	68	Winnica	gm. w.	mazowieckie	pultuski
344	69	Kotuń	gm. w.	mazowieckie	siedlecki
345	70	Przesmyki	gm. w.	mazowieckie	siedlecki
346	71	Wiśniew	gm. w.	mazowieckie	siedlecki
347	72	Wodynie	gm. w.	mazowieckie	siedlecki
348	73	Ilów	gm. w.	mazowieckie	sochaczewski
349	74	Młodzieszyn	gm. w.	mazowieckie	sochaczewski
350	75	Nowa Sucha	gm. w.	mazowieckie	sochaczewski
351	76	Teresin	gm. w.	mazowieckie	sochaczewski
352	77	Repki	gm. w.	mazowieckie	sokołowski
353	78	Sterdyń	gm. w.	mazowieckie	sokołowski
354	79	Izabelin	gm. w.	mazowieckie	warszawski zachodni
355	80	Kampinos	gm. w.	mazowieckie	warszawski zachodni
356	81	Łomianki	gm. m-w.	mazowieckie	warszawski zachodni
357	82	Stare Babice	gm. w.	mazowieckie	warszawski zachodni
358	83	Grębków	gm. w.	mazowieckie	węgrowski
359	84	Liw	gm. w.	mazowieckie	węgrowski
360	85	Stoczek	gm. w.	mazowieckie	węgrowski
361	86	Dąbrówka	gm. w.	mazowieckie	wołomiński
362	87	Jadów	gm. w.	mazowieckie	wołomiński

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
363	88	Klembów	gm. w.	mazowieckie	wołomiński
364	89	Radzymin	gm. m-w.	mazowieckie	wołomiński
365	90	Strachówka	gm. w.	mazowieckie	wołomiński
366	91	Brańszczyk	gm. w.	mazowieckie	wyszkowski
367	92	Długosiodło	gm. w.	mazowieckie	wyszkowski
368	93	Rząśnik	gm. w.	mazowieckie	wyszkowski
369	94	Somianka	gm. w.	mazowieckie	wyszkowski
370	95	Wyszków	gm. m-w.	mazowieckie	wyszkowski
371	96	Mszczonów	gm. m-w.	mazowieckie	żyrardowski
372	97	Puszcza Mariańska	gm. w.	mazowieckie	żyrardowski
373	1	Skarbimierz	gm. w.	opolskie	brzeski
374	2	Byczyna	gm. m-w.	opolskie	kluczborski
375	3	Świerczów	gm. w.	opolskie	namysłowski
376	4	Radłów	gm. w.	opolskie	oleski
377	5	Rudniki	gm. w.	opolskie	oleski
378	6	Zębowice	gm. w.	opolskie	oleski
379	7	Dobrzeń Wielki	gm. w.	opolskie	opolski
380	8	Popielów	gm. w.	opolskie	opolski
381	9	Lubrza	gm. w.	opolskie	prudnicki
382	1	Czarna	gm.w.	podkarpackie	bieszczadzki
383	2	Lutowiska	gm. w.	podkarpackie	bieszczadzki
384	3	Dydnia	gm. w.	podkarpackie	brzozowski
385	4	Pawłosiów	gm. w.	podkarpackie	jarosławski

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
386	5	Radymno	gm. w.	podkarpackie	jarosławski
387	6	Rokietnica	gm. w.	podkarpackie	jarosławski
388	7	Skolyszyn	gm. w.	podkarpackie	jasielski
389	8	Chorkówka	gm. w.	podkarpackie	krośnieński
390	9	Korczyna	gm. w.	podkarpackie	krośnieński
391	10	Miejsce Piastowe	gm. w.	podkarpackie	krośnieński
392	11	Baligród	gm. w.	podkarpackie	leski
393	12	Cisna	gm. w.	podkarpackie	leski
394	13	Leżajsk	gm. w.	podkarpackie	leżajski
395	14	Tuszów Narodowy	gm. w.	podkarpackie	mielecki
396	15	Harasiuki	gm. w.	podkarpackie	niżański
397	16	Gać	gm. w.	podkarpackie	przeworski
398	17	Zarzecze	gm. w.	podkarpackie	przeworski
399	18	Kamień	gm. w.	podkarpackie	rzeszowski
400	19	Trzebownisko	gm. w.	podkarpackie	rzeszowski
401	20	Besko	gm. w.	podkarpackie	sanocki
402	21	Zagórz	gm. m-w.	podkarpackie	sanocki
403	22	Zarszyn	gm. w.	podkarpackie	sanocki
404	23	Pysznica	gm. w.	podkarpackie	stalowowolski
405	24	Radomyśl nad Sanem	gm. w.	podkarpackie	stalowowolski
406	25	Niebylec	gm. w.	podkarpackie	strzyżowski
407	1	Płaska	gm. w.	podlaskie	augustowski
408	2	Turośń Kościelna	gm. w.	podlaskie	białostocki

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
409	3	Zawady	gm. w.	podlaskie	bialostocki
410	4	Hajnówka	gm. w.	podlaskie	hajnowski
411	5	Narewka	gm. w.	podlaskie	hajnowski
412	6	Kolno	gm. w.	podlaskie	kolneński
413	7	Mały Płock	gm. w.	podlaskie	kolneński
414	8	Łomża	gm. w.	podlaskie	łomżyński
415	9	Nowogród	gm. m-w.	podlaskie	łomżyński
416	10	Przytuły	gm. w.	podlaskie	łomżyński
417	11	Zbójna	gm. w.	podlaskie	łomżyński
418	12	Puńsk	gm. w.	podlaskie	sejneński
419	13	Milejczyce	gm. w.	podlaskie	siemiatycki
420	14	Perlejewo	gm. w.	podlaskie	siemiatycki
421	15	Siemiatycze	gm. w.	podlaskie	siemiatycki
422	16	Janów	gm. w.	podlaskie	sokólski
423	17	Korycin	gm. w.	podlaskie	sokólski
424	18	Czyżew	gm. m-w.	podlaskie	wysoko-mazowiecki
425	19	Kobylin-Borzemy	gm. w.	podlaskie	wysoko-mazowiecki
426	20	Sokoły	gm. w.	podlaskie	wysoko-mazowiecki
427	21	Szumowo	gm. w.	podlaskie	zambrowski
428	1	Trąbki Wielkie	gm. w.	pomorskie	gdański
429	2	Kościierzyna	gm. w.	pomorskie	kościerski
430	3	Gardeja	gm. w.	pomorskie	kwidzyński
431	4	Prabuty	gm. m-w.	pomorskie	kwidzyński

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
432	5	Lichnowy	gm. w.	pomorskie	malborski
433	6	Miłoradz	gm. w.	pomorskie	malborski
434	7	Ostaszewo	gm.w.	pomorskie	nowodworski
435	8	Stegna	gm. w.	pomorskie	nowodworski
436	9	Sztutowo	gm. w.	pomorskie	nowodworski
437	10	Kosakowo	gm. w.	pomorskie	pucki
438	11	Główczyce	gm. w.	pomorskie	ślupski
439	12	Kobylnica	gm. w.	pomorskie	ślupski
440	13	Potęgowo	gm. w.	pomorskie	ślupski
441	14	Ślupsk	gm. w.	pomorskie	ślupski
442	15	Ustka	gm. w.	pomorskie	ślupski
443	16	Bobowo	gm. w.	pomorskie	starogardzki
444	17	Kaliska	gm. w.	pomorskie	starogardzki
445	18	Osiek	gm. w.	pomorskie	starogardzki
446	19	Skórcz	gm. w.	pomorskie	starogardzki
447	20	Starogard Gdański	gm. w.	pomorskie	starogardzki
448	21	Morzyszczyn	gm. w.	pomorskie	tczewski
449	22	Pelplin	gm. m-w.	pomorskie	tczewski
450	23	Subkowy	gm. w.	pomorskie	tczewski
451	24	Gniewino	gm. w.	pomorskie	wejherowski
452	1	Chybie	gm. w.	śląskie	cieszyński
453	2	Goleszów	gm. w.	śląskie	cieszyński
454	3	Istebna	gm. w.	śląskie	cieszyński

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
455	4	Strumień	gm. m-w.	śląskie	cieszyński
456	5	Dąbrowa Zielona	gm. w.	śląskie	częstocheński
457	6	Janów	gm. w.	śląskie	częstocheński
458	7	Kłomnice	gm. w.	śląskie	częstocheński
459	8	Kruszyna	gm. w.	śląskie	częstocheński
460	9	Olsztyn	gm. w.	śląskie	częstocheński
461	10	Przyrów	gm. w.	śląskie	częstocheński
462	11	Toszek	gm. m-w.	śląskie	gliwicki
463	12	Miedźno	gm. w.	śląskie	kłobucki
464	13	Panki	gm. w.	śląskie	kłobucki
465	14	Ciasna	gm. w.	śląskie	lubliniecki
466	15	Kochanowice	gm. w.	śląskie	lubliniecki
467	16	Miedźna	gm. w.	śląskie	pszczyński
468	17	Pawłowice	gm. w.	śląskie	pszczyński
469	18	Suszec	gm. w.	śląskie	pszczyński
470	19	Zbrosławice	gm. w.	śląskie	łanogórski
471	20	Kroczyce	gm. w.	śląskie	zawierciański
472	21	Łękawica	gm. w.	śląskie	żywiecki
473	1	Nowy Korczyn	gm. w.	świętokrzyskie	buski
474	2	Solec-Zdrój	gm. w.	świętokrzyskie	buski
475	3	Wiślica	gm. w.	świętokrzyskie	buski
476	4	Nagłowice	gm. w.	świętokrzyskie	jędrzejowski
477	5	Sobków	gm. w.	świętokrzyskie	jędrzejowski

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
478	6	Wodzisław	gm. w.	świętokrzyskie	jędrzejowski
479	7	Czarnocin	gm. w.	świętokrzyskie	kazimierski
480	8	Opatowiec	gm. w.	świętokrzyskie	kazimierski
481	9	Skalbmierz	gm. m-w.	świętokrzyskie	kazimierski
482	10	Bieliny	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
483	11	Bodzentyn	gm. m-w.	świętokrzyskie	kielecki
484	12	Daleszyce	gm. m-w.	świętokrzyskie	kielecki
485	13	Górno	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
486	14	Miedziana Góra	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
487	15	Mniów	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
488	16	Morawica	gm. m-w.	świętokrzyskie	kielecki
489	17	Piekoszów	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
490	18	Sitkówka-Nowiny	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
491	19	Strawczyn	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
492	20	Baćkowice	gm. w.	świętokrzyskie	opatowski
493	21	Sadowie	gm. w.	świętokrzyskie	opatowski
494	22	Bodzechów	gm. w.	świętokrzyskie	ostrowiecki
495	23	Kije	gm. w.	świętokrzyskie	pińczowski
496	24	Złota	gm. w.	świętokrzyskie	pińczowski
497	25	Dwikozy	gm. w.	świętokrzyskie	sandomierski
498	26	Obrazów	gm. w.	świętokrzyskie	sandomierski
499	27	Łączna	gm. w.	świętokrzyskie	skarżyski
500	28	Rytwiany	gm. w.	świętokrzyskie	staszowski

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
501	1	Górowo Iławeckie	gm. w.	warmińsko-mazurskie	bartoszycki
502	2	Braniewo	gm. w.	warmińsko-mazurskie	braniewski
503	3	Działdowo	gm. w.	warmińsko-mazurskie	działdowski
504	4	Gronowo Elbląskie	gm. w.	warmińsko-mazurskie	elbląski
505	5	Milejewo	gm. w.	warmińsko-mazurskie	elbląski
506	6	Młynary	gm. m-w.	warmińsko-mazurskie	elbląski
507	7	Elk	gm. w.	warmińsko-mazurskie	elcki
508	8	Stare Juchy	gm. w.	warmińsko-mazurskie	elcki
509	9	Giżycko	gm. w.	warmińsko-mazurskie	giżycki
510	10	Banie Mazurskie	gm. w.	warmińsko-mazurskie	goldapski
511	11	Kisielice	gm. m-w.	warmińsko-mazurskie	iławski
512	12	Barciany	gm. w.	warmińsko-mazurskie	kętrzyński
513	13	Kętrzyn	gm. w.	warmińsko-mazurskie	kętrzyński
514	14	Nowe Miasto Lubawskie	gm. w.	warmińsko-mazurskie	nowomiejski
515	15	Dywity	gm. w.	warmińsko-mazurskie	olsztyński
516	16	Gietrzwałd	gm. w.	warmińsko-mazurskie	olsztyński
517	17	Purda	gm. w.	warmińsko-mazurskie	olsztyński
518	18	Stawiguda	gm. w.	warmińsko-mazurskie	olsztyński
519	19	Świątki	gm. w.	warmińsko-mazurskie	olsztyński
520	20	Biała Piska	gm. m-w.	warmińsko-mazurskie	piski
521	21	Orzysz	gm. m-w.	warmińsko-mazurskie	piski
522	22	Rozogi	gm. w.	warmińsko-mazurskie	szczycieński
523	23	Świątajno	gm. w.	warmińsko-mazurskie	szczycieński

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
524	1	Budzyń	gm. w.	wielkopolskie	chodzieski
525	2	Chodzież	gm. w.	wielkopolskie	chodzieski
526	3	Margonin	gm. m-w.	wielkopolskie	chodzieski
527	4	Szamocin	gm. m-w.	wielkopolskie	chodzieski
528	5	Czarnków	gm. w.	wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki
529	6	Lubasz	gm. w.	wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki
530	7	Trzcianka	gm. m-w.	wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki
531	8	Kiszkowo	gm. w.	wielkopolskie	gnieźnieński
532	9	Mieleszyn	gm. w.	wielkopolskie	gnieźnieński
533	10	Borek Wielkopolski	gm. m-w.	wielkopolskie	gostyński
534	11	Krobia	gm. m-w.	wielkopolskie	gostyński
535	12	Pępowo	gm. w.	wielkopolskie	gostyński
536	13	Pogorzela	gm. m-w.	wielkopolskie	gostyński
537	14	Granowo	gm. w.	wielkopolskie	grodziski
538	15	Jaraczewo	gm. m-w.	wielkopolskie	jarociński
539	16	Blizanów	gm. w.	wielkopolskie	kaliski
540	17	Brzeziny	gm. w.	wielkopolskie	kaliski
541	18	Koźminek	gm. w.	wielkopolskie	kaliski
542	19	Mycielin	gm. w.	wielkopolskie	kaliski
543	20	Opatówek	gm. m-w.	wielkopolskie	kaliski
544	21	Baranów	gm. w.	wielkopolskie	kępiński
545	22	Bralin	gm. w.	wielkopolskie	kępiński
546	23	Łęka Opatowska	gm. w.	wielkopolskie	kępiński

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
547	24	Rychtal	gm. w.	wielkopolskie	kępiński
548	25	Trzcinica	gm. w.	wielkopolskie	kępiński
549	26	Grzegorzew	gm. w.	wielkopolskie	kolski
550	27	Olszówka	gm. w.	wielkopolskie	kolski
551	28	Przedecz	gm. m-w.	wielkopolskie	kolski
552	29	Kazimierz Biskupi	gm. w.	wielkopolskie	koniński
553	30	Stare Miasto	gm. w.	wielkopolskie	koniński
554	31	Wierzbinek	gm. w.	wielkopolskie	koniński
555	32	Czempiń	gm. m-w.	wielkopolskie	kościański
556	33	Kościan	gm. w.	wielkopolskie	kościański
557	34	Krzemieniewo	gm. w.	wielkopolskie	leszczyński
558	35	Lipno	gm. w.	wielkopolskie	leszczyński
559	36	Święciechowa	gm. w.	wielkopolskie	leszczyński
560	37	Wijewo	gm. w.	wielkopolskie	leszczyński
561	38	Chrzypsko Wielkie	gm. w.	wielkopolskie	międzychodzki
562	39	Kwilcz	gm. w.	wielkopolskie	międzychodzki
563	40	Kuślin	gm. w.	wielkopolskie	nowotomyski
564	41	Miedzichowo	gm. w.	wielkopolskie	nowotomyski
565	42	Oborniki	gm. m-w.	wielkopolskie	obornicki
566	43	Odolanów	gm. m-w.	wielkopolskie	ostrowski
567	44	Ostrów Wielkopolski	gm. w.	wielkopolskie	ostrowski
568	45	Sieroszewice	gm. w.	wielkopolskie	ostrowski
569	46	Czajków	gm. w.	wielkopolskie	ostrzeszowski

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
570	47	Doruchów	gm. w.	wielkopolskie	ostrzeszowski
571	48	Grabów nad Prosną	gm. m-w.	wielkopolskie	ostrzeszowski
572	49	Kobyła Góra	gm. w.	wielkopolskie	ostrzeszowski
573	50	Kaczory	gm. w.	wielkopolskie	pilski
574	51	Ujście	gm. m-w.	wielkopolskie	pilski
575	52	Czerwonak	gm. w.	wielkopolskie	poznański
576	53	Dopiewo	gm. w.	wielkopolskie	poznański
577	54	Kleszczewo	gm. w.	wielkopolskie	poznański
578	55	Komorniki	gm. w.	wielkopolskie	poznański
579	56	Rokietnica	gm. w.	wielkopolskie	poznański
580	57	Stęszew	gm. m-w.	wielkopolskie	poznański
581	58	Suchy Las	gm. w.	wielkopolskie	poznański
582	59	Tarnowo Podgórne	gm. w.	wielkopolskie	poznański
583	60	Bojanowo	gm. m-w.	wielkopolskie	rawicki
584	61	Miejska Górka	gm. m-w.	wielkopolskie	rawicki
585	62	Pakosław	gm. w.	wielkopolskie	rawicki
586	63	Orchowo	gm. w.	wielkopolskie	ślupecki
587	64	Powidz	gm. w.	wielkopolskie	ślupecki
588	65	Strzałkowo	gm. w.	wielkopolskie	ślupecki
589	66	Duszniki	gm. w.	wielkopolskie	szamotulski
590	67	Każmierz	gm. w.	wielkopolskie	szamotulski
591	68	Obrzycko	gm. w.	wielkopolskie	szamotulski
592	69	Krzykosy	gm. w.	wielkopolskie	średzki

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
593	70	Zaniemyśl	gm. w.	wielkopolskie	średzki
594	71	Brodnica	gm. w.	wielkopolskie	śremski
595	72	Dolsk	gm. m-w.	wielkopolskie	śremski
596	73	Książ Wielkopolski	gm. m-w.	wielkopolskie	śremski
597	74	Śrem	gm. m-w.	wielkopolskie	śremski
598	75	Kawęczyn	gm. w.	wielkopolskie	turecki
599	76	Przykona	gm. w.	wielkopolskie	turecki
600	77	Tuliszków	gm. m-w.	wielkopolskie	turecki
601	78	Turek	gm. w.	wielkopolskie	turecki
602	79	Damasławek	gm. w.	wielkopolskie	wągrowiecki
603	80	Mieścisko	gm. w.	wielkopolskie	wągrowiecki
604	81	Wapno	gm. w.	wielkopolskie	wągrowiecki
605	82	Wągrowiec	gm. w.	wielkopolskie	wągrowiecki
606	83	Nekla	gm. m-w.	wielkopolskie	wrzesiński
607	1	Drawsko Pomorskie	gm. m-w.	zachodniopomorskie	drawski
608	2	Ostrowice	gm.w.	zachodniopomorskie	drawski
609	3	Wierzchowo	gm. w.	zachodniopomorskie	drawski
610	4	Widuchowa	gm. w.	zachodniopomorskie	gryfiński
611	5	Gościno	gm. m-w.	zachodniopomorskie	kołobrzeski
612	6	Kołobrzeg	gm. w.	zachodniopomorskie	kołobrzeski
613	7	Ustronie Morskie	gm. w.	zachodniopomorskie	kołobrzeski
614	8	Będzino	gm. w.	zachodniopomorskie	koszaliński
615	9	Biesiekierz	gm. w.	zachodniopomorskie	koszaliński

lp	lp wg woj..	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
616	10	Mielno	gm. m.	zachodniopomorskie	koszaliński
617	11	Boleszkowice	gm. w.	zachodniopomorskie	mysliborski
618	12	Darłowo	gm. w.	zachodniopomorskie	slawieński
619	13	Sławno	gm. w.	zachodniopomorskie	slawieński
620	14	Grzmiąca	gm. w.	zachodniopomorskie	szczecinecki
621	15	Rąbino	gm. w.	zachodniopomorskie	świdwiński
622	16	Wałcz	gm. w.	zachodniopomorskie	walecki

Wykaz udziału przedstawicieli ZGW RP w pracach komitetów, rad i innych instytucji (stan na grudzień 2018)

Lp.	zespół roboczy/problemowy, komitet monitorujący, rady programowe itp.	Imię	Nazwisko	Funkcja w ZGW RP, Urząd Gminy	Uwagi/funkcja w zespole, KM itp.
I	KOMISJA WSPÓLNA RZĄDU I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (KWRiST)				
1	Przedstawiciel ZGW RP - posiedzenia plenarne	Marek	Olszewski	Przewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Lubicz	członek
2	Przedstawiciel ZGW RP - posiedzenia plenarne	Krzysztof	Iwaniuk	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Terespol	członek
Zespoły robocze KWRiST					
3	Zespół ds. Współpracy Międzynarodowej	Leszek	Świątalski	Sekretarz Generalny ZGW RP	członek
4	Zespół ds. Współpracy Międzynarodowej	Jerzy	Zająkła	Wójt Gminy Lubianka	zastępca
5	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	Krzysztof	Iwaniuk	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Terespol	członek
6	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	Halina	Kowalkowska	Wójt Gminy Gruta	zastępca
7	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	Marek	Olszewski	Przewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Lubicz	współprzewodniczący strony samorządowej
8	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	Anna	Grygierek	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Strumienia	zastępca
9	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	Stanisław	Jastrzębski	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Długosiodło	członek
10	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	Krzysztof	Starczewski	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Rawa Mazowiecka	zastępca
11	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek
12	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	Henryk	Litka	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Miasta i Gminy Dolsk	zastępca
13	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	Andrzej	Pyziak	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Rudniki	członek
14	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	Stanisław	Longawa	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Klodzko	zastępca
15	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	Mirosław	Lech	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Korycin	członek
16	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	Dariusz	Strugała	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Jaraczewo	zastępca
17	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	Paweł	Tomczak	Dyrektor Biura ZGW RP	członek
18	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	Stanisław	Longawa	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Klodzko	zastępca
19	Zespół ds. Ustrojowych	Dariusz	Strugała	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Jaraczewo	członek
20	Zespół ds. Ustrojowych	Jacek	Brygman	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Cekcyn	zastępca
21	Zespół ds. Funkcjonalnych Obszarów Miejskich i Metropolitalnych	Henryk	Litka	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Miasta i Gminy Dolsk	członek
22	Zespół ds. Funkcjonalnych Obszarów Miejskich i Metropolitalnych	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	zastępca
23	Zespół ds. Statystyki	Leszek	Świątalski	Sekretarz Generalny ZGW RP	członek

Wykaz udziału przedstawicieli ZGW RP w pracach komitetów, rad i innych instytucji (stan na grudzień 2018)

<i>Lp.</i>	<i>zespół roboczy/problemowy, komitet monitorujący, rady programowe itp.</i>	<i>Imię</i>	<i>Nazwisko</i>	<i>Funkcja w ZGW RP, Urząd Gminy</i>	<i>Uwagi/funkcja w zespole, KM itp.</i>
24	Zespół ds. Statystyki	Paweł	Tomczak	Dyrektor Biura ZGW RP	zastępca
II	KOMITETY MONITORUJĄCE I STERUJĄCE				
25	Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	Mirosław	Lech	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Korycin	członek
26	Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	Dariusz	Strugała	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Jaraczewo	członek
27	Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek
28	Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	Stanisław	Jastrzębski	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Długosiodło	zastępca
29	Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	Andrzej	Pyziak	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Rudniki	zastępca
30	Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	Henryk	Litka	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Miasta i Gminy Dolsk	zastępca
31	Komitet Monitorujący dla Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego	Jacek	Brygman	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Cekcyn	członek
32	Komitet Monitorujący dla Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego	Dariusz	Strugała	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Jaraczewo	zastępca
33	Komitet Monitorujący Program Operacyjny POLSKA WSCHODNIA 2014-2020	Krzysztof	Iwaniuk	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Terespol	członek
34	Komitet Monitorujący Program Operacyjny POLSKA WSCHODNIA 2014-2020	Mirosław	Lech	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Korycin	zastępca
35	Komitet Monitorujący Program Operacyjny POMOC TECHNICZNA 2014-2020	Paweł	Tomczak	Dyrektor Biura ZGW RP	członek
36	Komitet Monitorujący Program Operacyjny POMOC TECHNICZNA 2014-2020	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	zastępca
37	Komitet Monitorujący Program Operacyjny WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020	Paweł	Tomczak	Dyrektor Biura ZGW RP	członek
38	Komitet Monitorujący Program Operacyjny WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	zastępca
39	Komitet Monitorujący Program Operacyjny INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek
40	Komitet Monitorujący Program Operacyjny INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	Henryk	Litka	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Miasta i Gminy Dolsk	zastępca
41	Komitet Monitorujący Program Operacyjny INTELIGENTNY ROZWÓJ 2014-2020	Stanisław	Jastrzębski	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Jaraczewo	członek
42	Komitet Monitorujący Program Operacyjny INTELIGENTNY ROZWÓJ 2014-2020	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	zastępca
43	Komitet Monitorujący Program Operacyjny POLSKA CYFROWA 2014-2020	Paweł	Tomczak	Dyrektor Biura ZGW RP	członek
44	Komitet Monitorujący Program Operacyjny POLSKA CYFROWA 2014-2020	Krzysztof	Starczewski	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Rawa Mazowiecka	zastępca
45	Komitet Monitorujący Program Operacyjny RYBACTWO I MORZE 2014-2020	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP Biuro ZGW RP	członek
46	Komitet Monitorujący Program Operacyjny RYBACTWO I MORZE 2014-2020	Anna	Grygierek	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Strumienia	zastępca

Wykaz udziału przedstawicieli ZGW RP w pracach komitetów, rad i innych instytucji (stan na grudzień 2018)

<i>Lp.</i>	<i>zespół roboczy/problemowy, komitet monitorujący, rady programowe itp.</i>	<i>Imię</i>	<i>Nazwisko</i>	<i>Funkcja w ZGW RP, Urząd Gminy</i>	<i>Uwagi/funkcja w zespole, KM itp.</i>
47	Podkomitet ds. Efektywności Funduszy Unii Europejskiej	Leszek	Świątalski	Sekretarz Generalny ZGW RP	członek
48	Grupa robocza do spraw efektywności PROW 2014-2020	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGWR	członek
49	Podkomitet ds. monitorowania realizacji zasady partnerstwa na lata 2014-2020	Leszek	Świątalski	Sekretarz Generalny ZGW RP	członek
50	Podkomitet ds. monitorowania realizacji zasady partnerstwa na lata 2014-2020	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGWRP	stały zastępca
III Komitety Monitorujące Regionalne Programy Operacyjne					
51	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Wielkopolskiego lata 2014-2020	Henryk	Litka	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Miasta i Gminy Dolsk	członek
52	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Wielkopolskiego lata 2014-2020	Sebastian	Czwojda	Członek Rady Regionalnej, Burmistrz Krobi	zastępca
53	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Łódzkiego lata 2014-2020	Krzysztof	Starczewski	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Rawa Mazowiecka	członek
54	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Łódzkiego lata 2014-2020	Danuta	Supera	Wójt Gminy Dmosin	zastępca
55	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Opolskiego lata 2014-2020	Andrzej	Pyziak	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Rudniki	członek
56	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Opolskiego lata 2014-2020	Waldemar	Czaja	Wójt Gminy Zębówice	członek
57	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Opolskiego lata 2014-2020	Dionizy	Duszyński	Wójt Gminy Popielów	zastępca
58	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Opolskiego lata 2014-2020	Andrzej	Pulit	Wójt Gminy Skarbimierz	zastępca
59	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Śląskiego lata 2014-2020	Bogdan	Taranowski	Wójt Gminy Miedźna	członek
60	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Śląskiego lata 2014-2020	Robert	Nowak	Wójt Gminy Przyrów	zastępca
61	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Świętokrzyskiego lata 2014-2020	Marian	Buras	Wójt Gminy Morawica	członek
62	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Świętokrzyskiego lata 2014-2020	Tadeusz	Tkaczyk	Wójt Gminy Strawczyn	zastępca
63	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny dla Woj. Zachodniopomorskiego lata 2014-2020	Krzysztof	Majewski	Wójt Gminy Rąbino	członek
64	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny dla Woj. Zachodniopomorskiego lata 2014-2020	Andrzej	Leśniewicz	Wójt Gminy Biesiekierz	zastępca
65	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Pomorskiego lata 2014-2020	Jerzy	Włudzik	Wójt Gminy Kosakowo	członek
66	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Pomorskiego lata 2014-2020	Stanisław	Połom	Wójt Gminy Starogard Gdański	zastępca
67	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Dolnośląskiego lata 2014-2020	Mirosław	Haniszewski	Wójt Gminy Warta Bolesławiecka	członek
68	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Dolnośląskiego lata 2014 – 2020	Stefan	Zawierucha	Wójt Gminy Marciszów	członek

Wykaz udziału przedstawicieli ZGW RP w pracach komitetów, rad i innych instytucji (stan na grudzień 2018)

<i>Lp.</i>	<i>zespół roboczy/problemowy, komitet monitorujący, rady programowe itp.</i>	<i>Imię</i>	<i>Nazwisko</i>	<i>Funkcja w ZGW RP, Urząd Gminy</i>	<i>Uwagi/funkcja w zespole, KM itp.</i>
69	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Dolnośląskiego lata 2014 – 2020	Teresa	Mazurek	Wójt Gminy Świdnica	zastępca
70	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Dolnośląskiego lata 2014 – 2020	Jerzy	Ulbin	Wójt Gminy Dobromierz	zastępca
71	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Kujawsko-Pomorskiego lata 2014-2020	Jerzy	Zająkała	Wójt Gminy Lubianka	członek
72	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Tadeusz	Kacprzak	Wójt Gminy Inowrocław	zastępca
73	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Podkarpackiego lata 2014-2020	Jan	Zych	Wójt Gminy Korezyna	członek
74	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Podkarpackiego na lata 2014-2020	Marek	Klara	Wójt Gminy Miejsce Piastowe	zastępca
75	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Lubelskiego lata 2014-2020	Krzysztof	Kopyść	Wójt Gminy Lubartów	członek
76	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Lubelskiego lata 2014-2020	Jacek	Hura	Wójt Gminy Janów Podlaski	zastępca
77	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	Daniel Paweł	Zadworny	Wójt Gminy Dywity	członek
78	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Warmińsko-Mazurskiego lata 2014-2020	Bożena Jadwiga	Olszewska-Świtaj	Wójt Gminy Górowo Iławeckie	zastępca
79	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Małopolskiego na lata 2014-2020	Witold	Morawiec	Wójt Gminy Olesno	członek
80	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Małopolskiego lata 2014-2020	Krzysztof	Korzec	Wójt Gminy Mędrzechów	zastępca
81	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Mazowieckiego lata 2014-2020	Witold	Malarowski	Wójt Gminy Izabelin	członek
82	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Mazowieckiego lata 2014-2020	Rafał	Kowalczyk	Wójt Gminy Wąsewo	zastępca
83	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Podlaskiego lata 2014-2020	Zenon	Białobrzeski	Wójt Gminy Zbójna	członek
84	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Podlaskiego lata 2014-2020	Józef	Dymerski	Wójt Gminy Mały Płock	zastępca
85	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Lubuskiego lata 2014-2020	Waldemar	Górczyński	Wójt Gminy Pszczew	członek
86	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Woj. Lubuskiego lata 2014-2020	Ryszard	Skonieczek	Wójt Gminy Lubrza	zastępca
IV	INNE (komisje, zespoły robocze, rady programowe itp.)				
87	Rada Działalności Pożytku Publicznego	Anna	Grygierek	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Strumienia	członek
88	Rada Społeczno-Zawodowa	Stanisław	Jastrzębski	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Długosiodło	członek
89	Rada ds. Azbestu	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek

Wykaz udziału przedstawicieli ZGW RP w pracach komitetów, rad i innych instytucji (stan na grudzień 2018)

<i>Lp.</i>	<i>zespół roboczy/problemowy, komitet monitorujący, rady programowe itp.</i>	<i>Imię</i>	<i>Nazwisko</i>	<i>Funkcja w ZGW RP, Urząd Gminy</i>	<i>Uwagi/funkcja w zespole, KM itp.</i>
90	Zespół ds. partnerstwa publiczno-prywatnego	Stanisław	Longawa	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Klodzko	członek
91	Komitet Monitorujący Program Operacyjny Funduszu Inicjatyw Obywatelskich	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek
92	Komitet Monitorujący Program Operacyjny Funduszu Inicjatyw Obywatelskich	Paweł	Tomczak	Dyrektor Biura ZGW RP	zastępca
93	Krajowa Sieć Rozwoju Obszarów Wiejskich	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek
94	Rada Infrastruktury Informacji Przestrzennej	Henryk	Litka	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Miasta i Gminy Dolsk	członek
95	Zespół Sterujący Platformy Partnerstwa Publiczno-Prywatnego	Dariusz	Strugała	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Jaraczewo	członek
96	Zespół ds. Strategii "Europa 2020"	Leszek	Świątalski	Sekretarz Generalny ZGW RP Biuro ZGW RP	członek
97	Zespół ds. Strategii "Europa 2020"	Jacek	Brygman	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Cekcyn	zastępca
98	Zespół ds. Spójności Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) z Agendą Rozwojową 2030 i jej Celami Zrównoważonego Rozwoju	Leszek	Świątalski	Sekretarz Generalny ZGW RP	członek
99	Zespół ds. Spójności Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) z Agendą Rozwojową 2030 i jej Celami Zrównoważonego Rozwoju	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek
100	Rada Infrastruktury Informacji Przestrzennej	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek
101	Grupa Tematyczna Leader KSOW	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek
102	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Zespół ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej	Stanisław	Longawa	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Klodzko	członek
103	Rada Użytkowników ePUAP	Bernard	Sabura	Specjalista ZGW RP	członek
104	Rada Polskiej Organizacji Turystycznej VI kadencja 09.02.2015 - 08.02.2018 r.	Anna	Grygierek	Członek Zarządu ZGW RP Burmistrz Strumienia	członek
105	Grupa Tematyczna ds. podejścia LEADER	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek
106	Zespół roboczy ds. Programu Rozwoju dróg gminnych i powiatowych 2017-2019	Mirosław	Lech	Członek Zarządu ZGW RP, Wójt Gminy Korycin	członek
107	Zespół roboczy ds. Programu Rozwoju dróg gminnych i powiatowych 2017-2019	Dariusz	Strugała	Wiceprzewodniczący ZGW RP, Burmistrz Jaraczewa	członek
108	Zespół roboczy ds. Programu Rozwoju dróg gminnych i powiatowych 2017-2019	Jacek	Brygman	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Cekcyn	członek
109	Rada Ekspertów ds. działań mających na celu optymalizację procesu realizacji inwestycji drogowych	Stanisław	Jastrzębski	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gmin Długosiodło	członek

Wykaz udziału przedstawicieli ZGW RP w pracach komitetów, rad i innych instytucji (stan na grudzień 2018)

<i>Lp.</i>	<i>zespół roboczy/problemowy, komitet monitorujący, rady programowe itp.</i>	<i>Imię</i>	<i>Nazwisko</i>	<i>Funkcja w ZGW RP, Urząd Gminy</i>	<i>Uwagi/funkcja w zespole, KM itp.</i>
110	Rada ds. Ratownictwa	Stanisław	Longawa	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Kłodzko	członek
111	Linia Współpracy 2016 (LW2016)	Paweł	Tomczak	Dyrektor Biura ZGW RP	członek
112	Linia Współpracy 2016 (LW2016)	Marcin	Skonieczka	Wójt Gminy Płużnica	zastępca
113	Zespół ds. opracowania projektu zmian ustawy o publicznym transporcie zbiorowym	Jacek	Brygman	Członek Zarządu ZGW RP, Wójt Gminy Cekcyn	członek
114	Zespół zadaniowy ds. promocji Polski w wymiarze samorządowym i obywatelskim	Leszek	Świątalski	Sekretarz Generalny ZGW RP	członek
115	Zespół zadaniowy ds. promocji Polski w wymiarze samorządowym i obywatelskim	Mirosław	Lech	Członek Zarządu ZGW RP, Wójt Gminy Korycin	zastępca
116	Międzyresortowy Zespół ds. opracowania projektu rządowego programu „Za życiem”	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	członek
117	Zespół ds. statusu zawodowego pracowników oświaty	Marek	Olszewski	Przewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Lubicz	członek
118	Zespół ds. statusu zawodowego pracowników oświaty	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP	zastępca
119	Komitet Umowy Partnerstwa Polska-Unia Europejska (KUP)	Leszek	Świątalski	Sekretarz Generalny ZGW RP	członek
120	Komitet Umowy Partnerstwa Polska-Unia Europejska (KUP)	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP Biuro ZGW RP	zastępca
121	Podkomitet (KUP) ds. koordynacji środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych na lata 2014-2020	Leszek	Świątalski	Sekretarz Generalny ZGW RP	członek
122	Podkomitet (KUP) ds. koordynacji środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych na lata 2014-2020	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP Biuro ZGW RP	zastępca
123	Podkomitet (KUP) ds. monitorowania realizacji zasady partnerstwa na lata 2014-2020	Leszek	Świątalski	Sekretarz Generalny ZGW RP	członek
124	Podkomitet (KUP) ds. monitorowania realizacji zasady partnerstwa na lata 2014-2020	Edward	Trojanowski	Z-ca Sekretarza Generalnego ZGW RP Biuro ZGW RP	zastępca
125	Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych	Józef	Kurek	Burmistrz Gminy Szczonów	członek
126	Zespół ds. Przeglądu Prawa Samorządowego powołany przez Prezydenta RP	Marek	Olszewski	Przewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Lubicz	członek

Wykaz udziału przedstawicieli ZGW RP w pracach komitetów, rad i innych instytucji (stan na grudzień 2018)

<i>Lp.</i>	<i>zespół roboczy/problemowy, komitet monitorujący, rady programowe itp.</i>	<i>Imię</i>	<i>Nazwisko</i>	<i>Funkcja w ZGW RP, Urząd Gminy</i>	<i>Uwagi/funkcja w zespole, KM itp.</i>
127	Zespół ds. Przeglądu Prawa Samorządowego powołany przez Prezydenta RP	Krzysztof	Iwaniuk	Wiceprzewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Terespol	zastępca
128	Zespół ds. Przeglądu Prawa Samorządowego powołany przez Prezydenta RP	Krystian M.	Ziemski	Prof. UAM	ekspert ZGWRP
129	Zarząd Główny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej	Stanisław	Jastrzębski	Wiceprzewodniczący ZGWRP Wójt Gminy Długosiodło	członek
130	Zespół doradźny oceny skutków wzrostu cen energii w JST	Dariusz	Kubus	Wójt Gminy Andrespol	członek
131	Zespół doradźny oceny skutków wzrostu cen energii w JST	Janusz	Budny	Wójt Gminy Wiązowna	członek
132	Rada Dostępności	Ewa	Noszczyńska-Szkurat	Zastępca Wójta Gminy Tarnowo Podgórne	członek
V	PRZEDSTAWICIELE ZGWRP W ORGANIZACJACH MIĘDZYNARODOWYCH				
133	Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy w Strasburgu (CLRAE)	Krzysztof	Iwaniuk	Wiceprzewodniczący ZGWRP Wójt Gminy Terespol	członek
134	Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy w Strasburgu (CLRAE)	Bogumiła	Lewandowska-Siwek	Członek Komisji Rewizyjnej ZGWRP, Wójt Gminy Baranów	zastępca
KOMITET REGIONÓW					
135	Komitet Regionów SEDEC – Komisja Polityki Społecznej, Edukacji, Zatrudnienia, Badań Naukowych i Kultury; ENVE – Komisja Środowiska, zmiany klimatu i energii	Marek	Olszewski	Przewodniczący ZGW RP Wójt Gminy Lubiec	członek
136	Komitet Regionów NAT – Komisja Zasobów Naturalnych; ENVE – Komisja Środowiska, zmiany klimatu i energii	Dariusz	Strugała	Wiceprzewodniczący ZGW RP Burmistrz Miasta i Gminy Jaraczewo	członek
137	Komitet Regionów	Mirosław	Lech	Członek Zarządu ZGW RP Wójt Gminy Korycin	zastępca
138	Komitet Regionów	Marian	Buras	Wójt Gminy Morawica	zastępca

Związek Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Kantaka 4, 61-812 Poznań
tel. 61 851-74-18, fax 61 666-13-22
e-mail: biuro@zgwrp.pl
www.zgwrp.pl
www.facebook.com/zgwrp